

SPELEN IN ZANDERIJ, KOESTAL EN BUTTELBOS

Rapportage observaties gebruik van de speelruimte juni-juli 2019

SPELEN IN ZANDERIJ, KOESTAL EN BUITELBOS

Rapportage systematische observaties gebruik van de speelruimte juni-juli 2019

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	Conclusies	4
3	Observaties gebruik	7
3.1	Gebruik per wijk	7
3.2	Gebruik per type speelvoorziening	10
3.3	Gebruik jongens-meisjes	14
2.3.1	Activiteit naar sekse	14
3.3.2	Plaatscode naar sekse	16
3.3.3	Plaatscode naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing	16
3.3.4	Gebruik speelplaats categorie naar sekse	18
3.3.5	Categorie naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing	19
3.4	Waar wordt bewogen?	20
3.5	Speelindex	23

BIJLAGEN

Bijlage 1	Werkwijze
Bijlage 2	Beoordeling gebruiksdruk per locatie

1 INLEIDING

Voor u ligt de eindrapportage van het onderzoek naar het gebruik van de speelruimte in de buurten Koestal, Zanderij en bij de natuurspeeltuin Buitelbos.

Deze rapportage is geschreven door bureau SPEELRUIMTE in opdracht van de Gemeente Katwijk, afdeling Beleid en beheer van speelruimte.

Het woord "speelruimte" wordt hier bedoeld als die ruimte die kinderen en jongeren gebruiken voor hun recreatief 'speel'-gebruik van de openbare ruimte. Dit duidt een groter deel van de openbare ruimte aan dan alleen die locaties die daar speciaal voor zijn ingericht. Behalve het spelen op speciaal ingerichte speelvoorzieningen is ook gekeken naar het spelen op straat, stoep, grasveld, in bosjes en aan de waterkant.

De aanleiding is het maken van een nieuw beleidsplan dat breder kijkt naar speelruimte: bewegen en gezondheid voor jong en oud staat centraal. Het doel is om met elkaar meer te gaan bewegen. Daarbij is dan ook de vraag: hoeveel bewegen we nu en wat stimuleert tot meer spelen en bewegen? Voor volwassenen en ouderen zijn digitaal wel onderzoeken te vinden. Ook "Jantje Beton" doet onderzoek hoeveel er buiten wordt gespeeld. Maar hoe zit dat in Katwijk? Wat wordt nu echt gebruikt, waar spelen kinderen en wat doen ze.

Deze onderzoeksmethode stamt uit de jaren 80 en is beproefd in de jaren 90. Naast de bestaande globale ruimtelijke scans, zoomt dit veel directer in op het onderwerp. De kinderen worden geteld en vergeleken met het totaal aan kinderen dat in de buurt woont.

Op dit moment is gekozen om 2 buurten te onderzoeken en een grotere natuurspeelplek (buitelbos) in Katwijk ad Rijn. Zo wordt ervaring opgedaan en gekeken wat te doen met deze cijfers en conclusies. Mogelijk dat op een later moment de gehele gemeente kan volgen. Vaak wordt gevraagd hoeveel er van een plek gebruik wordt gemaakt. Als beheerders zien we aan de snelheid van slijtages of een toestel of plek veel gebruikt wordt. Dit is vaak een inschatting. Dit onderzoek geeft op een methodische manier meer inzicht in het gebruik.

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 bevat de aanbevelingen
- Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de resultaten van het observatie-onderzoek. Deze worden via verschillende selecties op een rij gezet: per wijk, per type speelvoorziening, naar jongens-meisjes, naar waar bewegen plaatsvindt en tot slot de speelindex.
- De verantwoording van de werkwijze vindt u in bijlage 1. Bijlage 2 geeft het overzicht van de resultaten per plek.

2 CONCLUSIES

Mate van gebruik algemeen:

Zowel in Koestal als in Zanderij werd tijdens dit onderzoek goed buitenge-speeld. In verhouding tot andere onderzoeken liggen het aantal waargenomen jeugdigen, het aantal rake observaties en het gemiddeld aantal kinderen per rake observatie rond het gemiddelde van andere onderzoeken. Ook de speelindex, waarin het aantal waargenomen jeugdigen wordt afgezet tegen het aantal jeugdigen dat er woont, laat zien dat er in beide wijken tijdens het onderzoek goed werd buiten gespeeld.

Spreading van het buitenspelen algemeen:

Bij een snelle rondgang door beide wijken bij mooi buiten-speel-weer vallen direct een aantal speelplaatsen op als hotspot. De uitkomst van de observaties ondersteunt dat: 5 plekken worden zeer intensief gebruikt. Het gaat om de volgende ingerichte speelvoorzieningen: in Koestal gaat het om Louise de Colignylaan (middelste binnenterrein, R003-08), in Zanderij gaat het om de grote buurtspeelplaats naast de bus-sluis bij Salomonszegel (R038-07), de speelplek aan Fakkelgras (R024-03) en die op het terrein achter Vogelwikke (R041-02). Ook de natuurspeelplaats Buitelbos (R084-01) is zo'n hotspot. Deze vijf ingerichte speelvoorzieningen zijn goed voor meer dan de helft van de 431 kinderen die we op ingerichte speelplekken hebben geteld.

In de totaalcijfers vallen deze hotspots op ingerichte speelplekken op. Daarbuiten echter, in de 'informele' speelruimte, is sprake van een diffuus, verspreid, beeld van het gebruik. Hier hebben we anderhalf maal zoveel (170%) kinderen geobserveerd. Bij elkaar gaat het om 735 jeugdigen die tijdens het onderzoek in de niet ingerichte speelruimte geobserveerd zijn. Weliswaar komen ook hier vijf plekken¹ boven drijven die zeer intensief worden gebruikt, maar in het totaalbeeld van het gebruik buiten de 'officiële' speelplaatsen gaat het hier slechts om een zevende (14%) op een totaal van 735 geobserveerde jeugdigen in de 'informele' speelruimte.

Een belangrijk activiteit hier is 'doelgerichte verplaatsing': verkeersdeelname (38%). Dan gaat het om jeugd die bijvoorbeeld onderweg is vanaf school naar huis of een vriend(innet)je. Of met een boodschappentas onderweg is naar winkels. Of met herkenbare attributen (violet / voetbaltenue) onderweg is naar een activiteit. Voor een groot deel gaat het om een zelfstandig uitgevoerde activiteit (soms in groepsverband, maar zonder volwassenen). Begeleiding door een volwassene is hier maar een beetje hoger². De toelatende verkeersomgeving in beide wijken speelt hierbij een grote rol.

¹ In Koestal: Nieuwe Duinweg tussen Julianalaan en Waterloopje (R005-01) en Prins Bernhardlaan bij hsnrs 63-83 (R007-03). In Zanderij: de bussluis in Zilverluis (R052-07), Salomonszegel tussen Zilverluis en Rolklaver van (R038-01) en de steeg/achterpad naast hsnr 1 van Vogelwikke (R041-03).

² zie §3.2 tabel 1.4

Samenvattend kan over de mate en de spreiding van het speelgebruik gezegd worden dat in dit onderzoek alle straten, stegen en achterpaden samen de belangrijkste ruimte vormen waar jeugdigen buiten zijn. Dat komt mede door en wijst ook op een toelatende verkeersomgeving in beide wijken. De vijf als hotspot functionerende ingerichte speelplekken vormen hierin als het ware de kers op de taart van de informele speelruimte.

Jongens-meisjes:

In dit onderzoek zijn opmerkelijk veel meisjes gezien: bijna de helft (48%) van alle jeugd was vrouw. Meestal is dat iets meer dan eenderde (35%) tot tweevijfde (40%). Veel meisjes wijst, volgens de literatuur daarover, op sociale-veiligheid, verkeersveiligheid en beschutting in de totale speelruimte. Dit sluit dus qua verkeer nauw aan op het vorige onderwerp.

Beide seksen nemen in dezelfde verhouding deel aan de activiteiten doelgerichte verplaatsing, fantasiospel en constructie spel. Bij balspel zien we meer jongens. Terwijl beweging vaker als spelactiviteit wordt gekozen door meisjes.

Beide seksen maken in dezelfde verhouding gebruik van paden/stoeppen en straten in de informele speelruimte. Bij speeltoestellen zien we meer gebruik door meisjes. Op pleinen/verhardingen zien we meer gebruik door jongens. Ook in andere onderzoeken komt deze verdeling naar plaats naar voren.

Leeftijd:

De grootste groep gebruikers van de speelruimte (ingericht en niet-ingericht) is tussen de 3 en 12 jaar oud. Grofweg de basisschoolleeftijd. Dit komt overeen met andere gebruiksonderzoeken.

In Koestal zagen we naar verhouding meer 12-15 jarigen. Voor ongeveer de helft ging het hier om doelgerichte beweging samenhangend met het uitgaan van het Vakcollege. Maar ook gaat het om passanten die al dan niet in groepsverband langs fietsen (Zeeweg, Koningin Julianalaan en Nieuwe Duinweg). Bij de andere helft gaat het veelal om rust (kletsen/-hangen) en is de meerderheid jongen.

Doelgerichte verplaatsing:

Doelgerichte verplaatsing is bewegen op de fiets of lopend. Maar het is ook verkeersdeelname. De cijfers zijn voor dit onderdeel apart bekeken. Met name om te zien of dit het onderzoek naar spelen niet 'vervuilt'. Daaruit kwam naar voren dat dit zich hoofdzakelijk afspeelt in het verkeersgedeelte van de straat. Het vrije buitenspelen in de straat speelt zich hoofdzakelijk af op de stoep.

Beweging:

Voor aangrijppunten beleid is apart gekeken waar 'bewogen' wordt los van doelgerichte verplaatsing. Het gaat om bewegen en balspel.

Uit deze analyse blijkt dat paden en stoepen voor beide seksen de belangrijkste plaats³ is waar bewegen met en zonder bal plaatsvindt. Het speeltoestel blijkt daarna de belangrijkste plaatscode voor sec bewegen. Terwijl balspel meer de ruimte opzoekt van gras en plein/verharding. Meisjes kiezen in dit onderzoek vaker (kunst)gras voor hun balspel.

Eigen observaties - bedreigingen:

Al rondfietsend en kijkend viel op dat beide wijken op dit moment weinig doorgaand autoverkeer hebben en als zodanig verkeersveilig aanvoelen⁴. Wel zijn er enkele wegen en paden waar bij tijd en wijle stromen fietsers zich begeven.

- Bedreiging voor verkeersveiligheid schuilt in de landelijke ontwikkeling naar een grotere diversiteit in modellen fietsen elk met hun eigen snelheid. Iets wat in de grote steden al tot de nodige ongerustheid leidt. Dat kan in de gemeente zich ook gaan voordoen en ook hier op de doorgaande fietsverbindingen als Nieuwe Duinweg, Waterloopje, Westerbaanpad / Pr. Beatrixlaan, Pr. Bernhardlaan en Koningsduin / Walstropad.
- Een tweede punt van zorg is de tunnel onder de N206 ter hoogte van het Koningsduin. Op dit moment functioneert dat hoofdzakelijk voor fietsverkeer richting Nieuwe Duinweg, Koningsduin, Parnassia en het Walstropad. Maar deze is ook toegankelijk voor autoverkeer. Bij een verdere bebouwing van Zanderij zou hier een sluiproute kunnen ontstaan.

Met name in relatie tot de bevinding bij bewegen kunnen beide ontwikkelingen nadelig zijn voor het buitenspelen in de toekomst.

³ Een ondersteuning voor de uitspraak uit de vorige eeuw van de stedenbouwkundige Joost Vahl dat buitenspelen begint met een verkeersveilige omgeving dichtbij huis.

⁴ Dit wordt ondersteund door de live- en de gemiddelde snelheidsmeting op GoogleMaps. zie: <https://goo.gl/maps/j8LeEx8S38YjMexV8> (kies voor Typische verkeer; woensdag ca. 16.00u) Dit betreft enkel autoverkeer!

3 OBSERVATIES GEBRUIK

In deze paragraaf wordt een aantal algemene resultaten van het gebruiksonderzoek besproken.

3.1 Gebruik per wijk

In de tabellen 1.1 en 1.2 wordt per wijk een aantal kerngegevens van de observaties samengevat. Bij het gebruiksonderzoek werden 19 speelvoorzieningen geobserveerd. Daar zijn bij 12 observatierondes 431 jeugdigen geteld.

Verder zijn tijdens deze observaties op 162 informele speelplekken buiten spelende kinderen waargenomen. Dat betreft het spelend gebruik van straten, stoepen, woonerven, groentjes en dergelijke. Hier zijn 735 jeugdigen geteld.

In totaal zijn er op 181 locaties 1.166 jeugdigen waargenomen.

Tabel 1.1 Kerngegevens observaties per wijk														
nr. wijk							verdeling tussen		verdeling per leeftijdsgroep					
	A	B	C	D	E	F	jongens&meisjes		0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18
301 Dorp / Buitelbos	1	2	29	8	33%	3,1	59%	41%	5%	24%	54%	16%	0%	0%
305 Koestal	7	67	90	309	17%	2,6	53%	47%	7%	28%	28%	17%	15%	6%
306 Zanderij	11	93	312	418	19%	3,1	52%	48%	5%	26%	37%	21%	7%	3%
Totaal onderzoek alleen voorzieningen:	19	162	431	735	19%	2,9	52%	48%	6%	27%	35%	19%	10%	4%

Legenda:

- A aantal geobserveerde speelvoorzieningen (dit is inclusief fitness en diverse schoolomgevingen)
- B aantal informele speelplekken waar kinderen zijn waargenomen
- C aantal waargenomen jeugdigen (0-18j) op de speelvoorzieningen
- D aantal waargenomen jeugdigen (0-18j) op de informele speelplekken
- E % rake observaties (= het deel van de observaties waarbij kinderen werden aangetroffen)
- F gemiddeld aantal kinderen per rake observatie

Zowel het totaal aantal jeugdigen, het percentage rake observaties als het gemiddeld aantal kinderen per rake observatie geven een indicatie van de intensiteit van het gebruik. Het percentage rake observaties ligt op 19%. In verhouding tot andere gebruiksonderzoeken⁵, geen slecht resultaat. Wel moet worden opgemerkt dat in dit onderzoek 5 speelvoorzieningen verantwoordelijk zijn voor meer dan de helft van alle op speelvoorzieningen waargenomen kinderen (224 van de 431 waren hier). Op deze speelplekken waren bij minstens 50% van de rondes kinderen en/of jongeren aanwezig en meer dan 4 jeugdigen per keer. Dit zijn:

- Buitelbos, natuurspeelplaats naast RkBS De Horizon (58,3% raak; 29 jeugdigen);
- Louise de Colignylaan, binnenterrein 3e flat met speelvoorziening (83,3% raak; 42 jeugdigen);
- Fakkelgras, speelplek (50% raak; 27 jeugdigen);
- Salomonszegel, grote buurtspeelplaats (bij bussluis) (83,3% raak; 57 jeugdigen);

⁵

Bij laatste vergelijkbaar onderzoek, ook in warme periode in juni (Diemen 2009) lag het percentage rake observaties 22% (alleen de voorzieningen: 49%). Toen echter geen tropisch weer, maar lekker warm en zonnig.

- Vogelwikke, speelplek (83,3% raak; 125 jeugdigen).

De speelplek achter Vogelwikke is de grote uitschieter met 10 rake observaties (83,3%) en gemiddeld 12,5 kind per rake observatie.

De informele ruimte (= spelen op straat, park en plein) herbergt in dit onderzoek bijna tweederde (735 = 63%) van het totaal aantal waargenomen kinderen. Dit kan wijzen op een spel-toelatende woonomgeving. Dit geldt dan met name voor Zanderij. In Koestal liggen gewoon minder openbare voorzieningen en wordt er zowiezo meer op straat gespeeld. In beide buurten speelt een voor buitenspelen transparante structuur met achterpaden en stegen een positieve rol.

Ook in de informele speelruimte zijn een vijftal locaties die zeer intensief werden gebruikt. Dit zijn:

- Nieuwe Duinweg (R005-01), tussen Julianalaan en Waterloopje (100% raak, 40 jeugdigen);
- Prins Bernhardlaan (R007-03), hsnr 63-83 (33% raak, 16 jeugdigen);
- Zilverschoon (R052-07), bussluis (50% raak, 19 jeugdigen);
- Salomonszegel (R038-01), tussen Zilverschoon en Rolklaver (50% raak, 16 jeugdigen);
- Vogelwikke (R041-03), steeg/achterpad naast hsnr 1 (25% raak, 14 jeugdigen).

De verdeling over de seksen bij de observaties in dit onderzoek is: 52% jongens en 48% meisjes. Meestal vinden we iets van 60-65% jongens. Bij uitzondering vinden we in dit onderzoek bijna net zoveel meisjes als jongens. In Hendrik-Ildo-Ambacht 1997 lag deze verhouding op 56% - 44%. Iets wat we lange tijd niet overtroffen hebben gezien. Nu dus wel.

De speelruimte in dit deel van Katwijk aan de Rijn biedt kennelijk voldoende veiligheid en uitdaging voor meisjes. Uit diverse andere onderzoeken weten we dat meisjes erg kritisch zijn op de omgevingskwaliteit van speelruimte. Wat in deze twee buurten ook een rol speelt is het relatief grote aantal jeugdigen per woning, wat hier ruim boven het gemeentelijk gemiddelde ligt. Met veel jeugdigen per woning in de straten in combinatie met geconcentreerde voorzieningen neemt de kans op ontmoeten tijdens het buitenspelen toe en ontstaat snel een sneeuwbal effect: buitenspelende kinderen trekken andere kinderen aan.

De meeste kinderen, die in de speelruimte worden gesignaleerd, zijn de 3-6 jarigen, 6-9 jarigen en de 9-12 jarigen, met resp. 27, 35 en 19%.

In tabel 1.2 is aangegeven wat er waar gespeeld wordt en hoeveel kinderen onder begeleiding van ouders of anderen aan het spelen zijn.

Tabel 1.2 Kerngegevens observaties per wijk

nr.	wijk	Wat wordt er gespeeld							G	Waar wordt er gespeeld									
		A	B	C	D	E	F	H		I	J	K	L	M	N	O	P		
301	Dorp / Buitelbos	14%	57%	0%	5%	0%	24%	8%	14%	14%	5%	3%	38%	0%	5%	14%	8%		
305	Koestal	25%	30%	5%	4%	3%	33%	26%	7%	0%	8%	5%	10%	2%	0%	43%	26%		
306	Zanderij	18%	39%	12%	5%	5%	20%	12%	10%	4%	6%	3%	19%	2%	2%	44%	11%		
Totaal onderzoek		20%	36%	10%	5%	4%	25%	17%	9%	3%	7%	4%	16%	2%	1%	42%	16%		

Legenda:

A Rust	F Doelgerichte verplaatsing	K Vast omgevingsmateriaal
B Beweging	G Begeleiding	L Speeltoestel
C Balspel	H Gras	M Zand en water
D Fantasie	I Heuvels	N Struiken
E Constructie	J Plein / verharding	O Paden/ stoepen/ woonerf
		P Straat / buiten de speelplaats

De activiteiten beweging (36%), doelgerichte verplaatsing (25%) en Rust (20%) komen het meest voor. Balspel komt met 10% minder vaak voor dan gebruikelijk, vaak is dit 15-20%. In Dorp/Buitelbos hebben we geen balspel gezien. Zanderij ligt het balspel op meer dan het dubbele (12%) van dat van Koestal (5%).

De meest gebruikte plaatsen om te spelen zijn: paden/ stoepen/ woonerf (42%), straat (16%), speeltoestel (16%), gras (9%) en plein/verharding (7%). Opvallend is dat het speeltoestel niet de belangrijkste plek in neemt in het onderzoek. Maar dit gebruik is wel substantieel.

Het percentage begeleiding ligt op 17%. Bij de vergelijking tussen de buurten is te zien dat begeleiding in Koestal (26%) ruim 2x groter is dan in Zanderij (12%). Een deel van de verklaring kan liggen in de bevolkingsopbouw van beide buurten. Daar zijn nu geen gedetailleerde gegevens over. Een ander deel kan liggen in verschillen in de verkeers-structuur. Maar mijn eigen observaties leiden ook tot de (voorlopige) constatering dat in Koestal vaak kinderen worden gezien die met ouders, lopend of fietsend, onderweg zijn naar de winkels (Kon. Julianalaan), ook vanuit Zanderij. Of met ouders in of uit de auto stappen in de buurt van de winkels (Pr. Beatrixlaan). Of ze zijn met ouders door de buurt onderweg naar een andere buurt (Nieuwe Duinweg, Westerbaanpad, Zanderijweg, Bosplein, e.d.).

3.2 Gebruik per type speelvoorziening

Tabel 1.3 en 1.4 geven dezelfde gegevens als tabel 1.1 en 1.2. Alleen zijn die hier samengevat per type speelruimte.

Tabel 1.3 Kerngegevens observaties per type speelruimte													
Categorie	A	B	C	D	E	verdeling tussen		verdeling per leeftijdsgroep					
						jongens	meisjes	0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18
III	8	43%	5,9	243	30,4	40%	60%	6%	38%	35%	15%	5%	1%
V	3	53%	4,9	93	31,0	55%	45%	5%	37%	23%	26%	10%	0%
VI*	3	28%	3,8	38	12,7	92%	8%	3%	13%	39%	26%	8%	11%
VII	1	58%	4,1	29	29,0	52%	48%	0%	31%	55%	14%	0%	0%
VIII	4	8%	7,0	28	7,0	46%	54%	4%	39%	54%	4%	0%	0%
IX**	37	11%	2,3	116	3,1	66%	34%	9%	21%	28%	15%	14%	14%
X	125	18%	2,3	619	5,0	53%	47%	6%	22%	36%	21%	12%	4%
Totaal	181	22%	2,4	1166	6,4	52%	48%	6%	27%	35%	19%	10%	4%
III t/m VIII	19	36%	5,3	431	22,7	49%	51%	5%	35%	35%	17%	6%	2%
IX + X	162	17%	2,3	735	4,5	55%	45%	6%	21%	34%	20%	12%	5%

* = inclusief fitness naast Full body gym

** = inclusief 1x gemeenschappelijke tuin

Legenda:

<u>Categorie:</u>	III	speeltoestellen zonder zb	V	grote buurtspeelplaats
VI sport- en spel	VII	(natuur)speeltuin (hek+toezicht)	VIII	schoolspeelplaats
IX plek zonder toestellen: hofje, plein, plantsoen, steeg, etc.			X	een stukje straat (straatsectie)

- *****
- A Aantal geobserveerde locaties
 - B % Rake observaties (= het deel van de observaties waarbij kinderen werden aangetroffen)
 - C Gemiddeld aantal kinderen per rake observatie
 - D Totaal aantal kinderen over de gehele periode
 - E Gemiddeld aantal kinderen per speelplek over de gehele periode

Als we naar de verschillende typen speelruimte kijken, zien we dat per locatie gemiddeld de minste kinderen (kolom D + E) worden aangetroffen op de plek zonder speeltoestellen (IX) en de informele speelruimte op straat (X). Het gemiddeld aantal kinderen per locatie (kolom E) is bij beide laag. Met 162 gevonden plekken levert dit toch veel jeugd (735) op in de observaties.

Bij de speelvoorzieningen zien we dat het gemiddeld aantal kinderen per locatie bij de schoolspeelplaats (VIII; kolom E) met 7 kinderen het laagst is. Het plein van de Ds. Gisbertus Voetius (R005-09) en het naastgelegen Vakcollege aan de Louise de Colignylaan werden beide minimaal (3 kind totaal) gebruikt in het onderzoek. Beide pleinen van PCBS De Duinroos zijn samen goed voor 25 kinderen in het onderzoek.

De sport- en spelspeelplaats (VI) werd met gemiddeld 12,7 kind per locatie wat drukker gebruikt. Deze sport- en spelspeelplaats liggen allen in Zanderij. Het betreft de locaties Duizendblad (tussen de flats aan Parnassia),

Duinviooltje (naast het talud naar de brug van het Walstropad) en Koningsduin (de fitness naast Full Body Gym). In Koestal liggen geen (ingerichte) sport- en spelspeelplaatsen.

Daarna zien we een grote groep speelplaatsen met gemiddeld 29 tot 31 jeugdigen. Dit zijn achtereenvolgens: de (natuur)speeltuin (VII = Buitelbos), de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III) en tot slot de grote buurtspeelplaats (V).

Meisjes zijn naar verhouding wat vaker gezien bij de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III) en de schoolspeelplaats (VIII). Bij de grote buurtspeelplaats (V), de (natuur)speeltuin (VII) en de straat (X) nadert de verhouding meisjes-jongens de 50-50%.

De grootste gebruikersgroep van de speelvoorzieningen is die tussen 3 en 12 jaar. Peuters en kleuters (0-6j) worden veel aangetroffen op de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III), de grote buurtspeelplaats (V) en de schoolspeelplaats (VIII).

Opvallend is dat jongeren (12-18j) zich vaak bij de grote buurtspeelplaats (V), de grote sport- en spelspeelplaats (VI), plekken zonder toestellen (IX) en de straat (X) hebben laten zien.

Tabel 1.4 Kerngegevens observaties per type speelruimte

Categorie	aan- tal 0-18j	Wat wordt er gespeeld							G	Waar wordt er gespeeld									
		A	B	C	D	E	F	H		I	J	K	L	M	N	O	P		
III	243	15%	66%	14%	3%	0%	2%	12%	16%	3%	7%	6%	51%	0%	1%	17%	0%		
V	93	22%	43%	25%	2%	8%	1%	16%	45%	2%	0%	6%	44%	0%	0%	0%	2%		
VI*	38	5%	21%	68%	0%	5%	0%	13%	0%	5%	74%	0%	16%	0%	5%	0%	0%		
VII	29	10%	69%	0%	7%	0%	14%	3%	17%	17%	7%	3%	48%	0%	7%	0%	0%		
VIII	28	29%	32%	11%	0%	29%	0%	50%	0%	0%	89%	7%	4%	0%	0%	0%	0%		
IX**	116	33%	37%	5%	11%	6%	8%	8%	12%	9%	3%	0%	4%	10%	5%	54%	1%		
X	619	21%	23%	3%	5%	4%	43%	20%	1%	1%	0%	3%	0%	1%	0%	63%	30%		
Totaal	1166	20%	36%	10%	5%	4%	25%	17%	9%	3%	7%	4%	16%	2%	1%	42%	16%		
III t/m VIII	431	16%	55%	20%	3%	4%	2%	15%	20%	4%	16%	5%	43%	0%	1%	10%	0%		
IX + X	735	23%	25%	3%	6%	4%	38%	18%	2%	3%	1%	2%	1%	2%	1%	62%	26%		

Legenda:

A Rust
B Beweging
C Balspel
D Fantasie
E Constructie

F Verkeersbeweging
G Begeleiding
H Gras
I Heuvelachtig
J Plein/tegels/verhard

K Vast omgevingsmateriaal
L Speeltoestel
M Zand en water
N Struiken
O Paden/stoeppen/trottoir/tegels/woonerf
P buiten speelplaats / straat (verkeersruimte)

Activiteit

De component rust in het spel laat zich het meeste zien op de grote buurtspeelplaats (V), de schoolspeelplaats (VIII), de bijzondere informele plek (IX) en de straat (X).

De component beweging zie je het meest op de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III), de grote buurtspeelplaats (V), de schoolspeelplaats (VIII) en de bijzondere informele plek (IX)

Balspel is veel gezien op de grote buurtspeelplaats (V) en de sport- en spelspeelplaats (VI)

Fantasie heeft zich veel gemanifesteerd op de (natuur)speeltuin (VII), de bijzondere informele plek (IX) en de straat (X).

Constructiespel is veel aangetroffen op de grote buurtspeelplaats (V), de sport- en spelspeelplaats (VI), de schoolspeelplaats (VIII), de bijzondere informele plek (IX) en de straat (X).

Verkeersbeweging of doelgerichte verplaatsing is veel gezien bij de (natuur)speeltuin (VII; op weg naar) en de informele speelruimte op straat (X).

Begeleiding

Kinderen die onder toezicht of begeleiding van een volwassene of oudere broer of zus aan het buitenspelen waren, zijn het meest gezien op de schoolspeelplaats (VIII) en de straat (X). Boven de 9 jaar neemt de begeleiding snel af.

Plaats

Gras is veel gebruikt op de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III), de grote buurtspeelplaats (V), de (natuur)speeltuin (VII) en de plekken zonder toestellen (IX). Opgemerkt moet worden dat het kunstgras op de speelplek Vogelwikke hierin is meegenomen en bij de speelplaats (III) en belangrijk aandeel heeft.

Het gebruik van heuvels komt maar heel weinig voor. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de inrichting van beide buurten. Het is gesignaleerd langs het Walstropad op het talud, op de bult van speelplaats Vogelwikke, langs de hellingen van de Zandsloot, op de bulten van het Buitelbos en buiten de voetbalkooi bij het Duinviooltje.

Het plein (=verharding zonder verkeersfunctie) wordt op de meeste categorieën locaties gebruikt in het spel. Het wordt veel gebruikt de sport- en spelspeelplaats (VI) en de schoolspeelplaats (VIII). Het komt hier niet voor op de grote buurtspeelplaats (V) omdat open ruimte hier met gras en niet met verhardingen zijn uitgevoerd.

Vast omgevingsmateriaal komt als plaats-categorie relatief weinig voor in dit onderzoek. In absolute aantallen (zie de kolom totaal aantal jeugd vooraan) komt het vaak voor bij de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III) en de informele speelruimte op straat (X). De speelplaatsen (III) zijn in Katwijk vaak voorzien van een bankje, hek o.i.d. De observaties voor gebruik van vast omgevingsmateriaal in de informele speelruimte op straat (X)

komen voor een groot deel voor rekening van de portiektrappen in de Pr. Bernhardlaan.

Het speeltoestel wordt op alle locaties wel gebruikt. Het ontbreekt alleen bij de informele speelruimte op straat (X). Op het eerste gezicht is het gebruik van het speeltoestel op bijzondere informele plek (IX) merkwaardig. Het gaat hier echter om particulier geplaatste speeltoestellen, in een gemeenschappelijke tuin aan de Pr. Irenelaan. De observatieroute scheerde daar langs en er werd vaak gespeeld.

Het gebruik van het speeltoestel als plaatscategorie, springt eruit bij de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III), de grote buurtspeelplaats (V), de (natuur)speeltuin (VII), en de schoolspeelplaats (VIII).

Het gebruik van zand en water is vooral gezien op de bijzondere informele plek (IX). Dit is grotendeels terug te voeren op observaties langs de Zandsloot. Hier wordt gehengeld en met het water gespeeld. Er zijn zelfs een keer kinderen met een rubberboot varend gezien.

Het gebruik van struiken komt bijna niet voor in de observaties. Dit kan er op wijzen dat de wijze van inrichten dit ook niet uitnodigt. Bijvoorbeeld door het gebruik van prikstruiken of weinig uitdagend groen. Ook kan het zijn dat de wijze van groenbeheer de speeluitdaging wegneemt in plaats van bevordert.

Paden, stoepen, trottoirs (kolom O) en de verkeersruimte (kolom P) worden gebruikt op de speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III), de bijzondere informele plek (IX) en de informele speelruimte op straat (X). Bij de speelplaats (III) gaat het om rondjes rijden op het pad rond de speelplaats of net weglopen om iets anders te halen. Bij de informele plek (IX) gaat het om alle spelsoorten met de nadruk op bewegen en rust. Bij de informele speelruimte op straat (X) ligt de nadruk op verkeersbeweging (doelgerichte verplaatsing). Maar rust en beweging komen hier ook veel voor. Opvallend is dat er op straat (X) rondom de verkeersruimte veel fantasie voor komt. Bijna de helft (27 kinderen) van al het fantasiespel (58 kinderen) speelt zich hier af. Een signaal dat kinderen (en hun ouders) zich in de verkeersruimte veilig voelen.

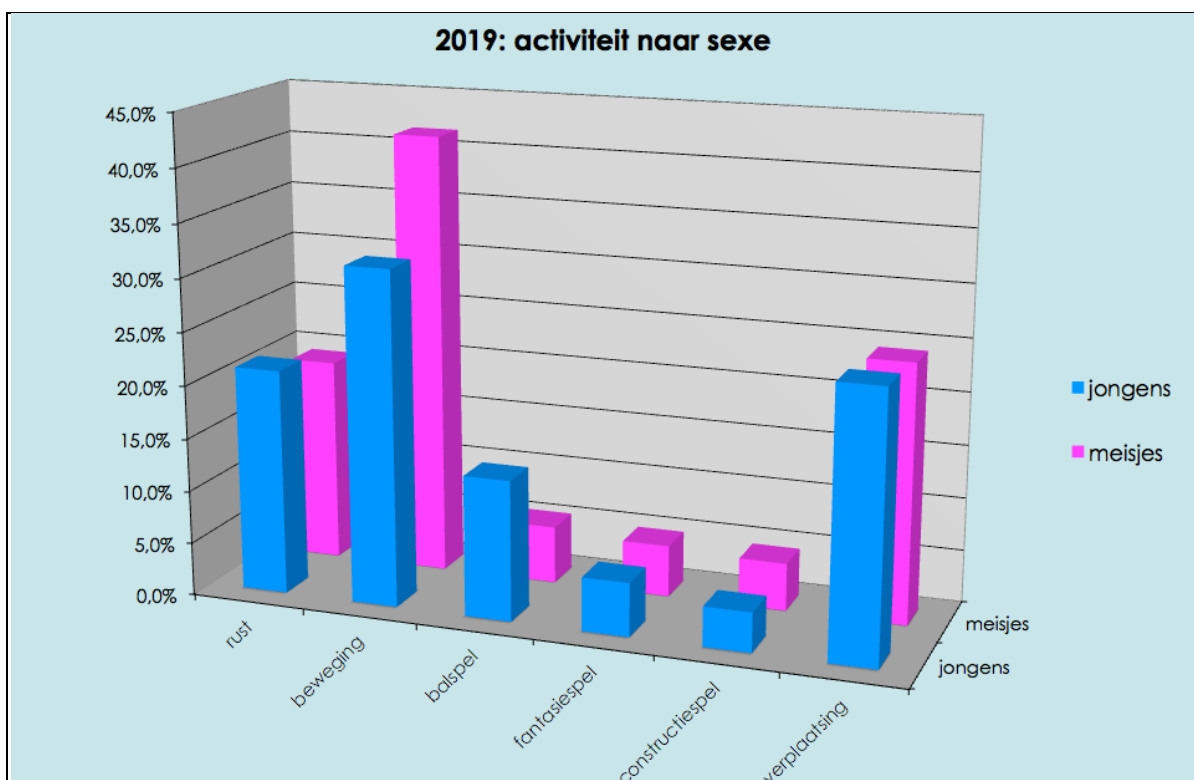
3.3 Gebruik jongens-meisjes

2.3.1 Activiteit naar sekse

Het verschil in spel en gebruik van de openbare ruimte tussen jongens en meisjes wordt in deze paragraaf verder uitgediept omdat het van belang lijkt om meisjes buiten aan het spelen en bewegen te houden. Als eerste volgt in tabel 1.5 de geobserveerde activiteiten verdeeld naar jongens-meisjes. Maar omdat een plaatje meer zegt dan getallen volgt direct daarna de figuur 1.1 met dezelfde gegevens.

Tabel 1.5 gegevens observaties: activiteit naar sekse

	rust	beweging	balspel	fantasiespel	constructiespel	verplaatsing	totaal
aantallen:							
jongens	130	193	81	31	23	153	611
meisjes	107	231	30	27	25	135	555
							1.166
percentages:							
jongens	21,3%	31,6%	13,3%	5,1%	3,8%	25,0%	
meisjes	19,3%	41,6%	5,4%	4,9%	4,5%	24,3%	

Figuur 1.1 Activiteit naar sekse

In het algemeen zien we dat meisjes meer met rust bezig zijn dan jongens. In dit onderzoek zien we echter dat jongens iets vaker met rust bezig waren dan meisjes. Misschien dat er meer moet worden afgereageerd/weggespeeld.

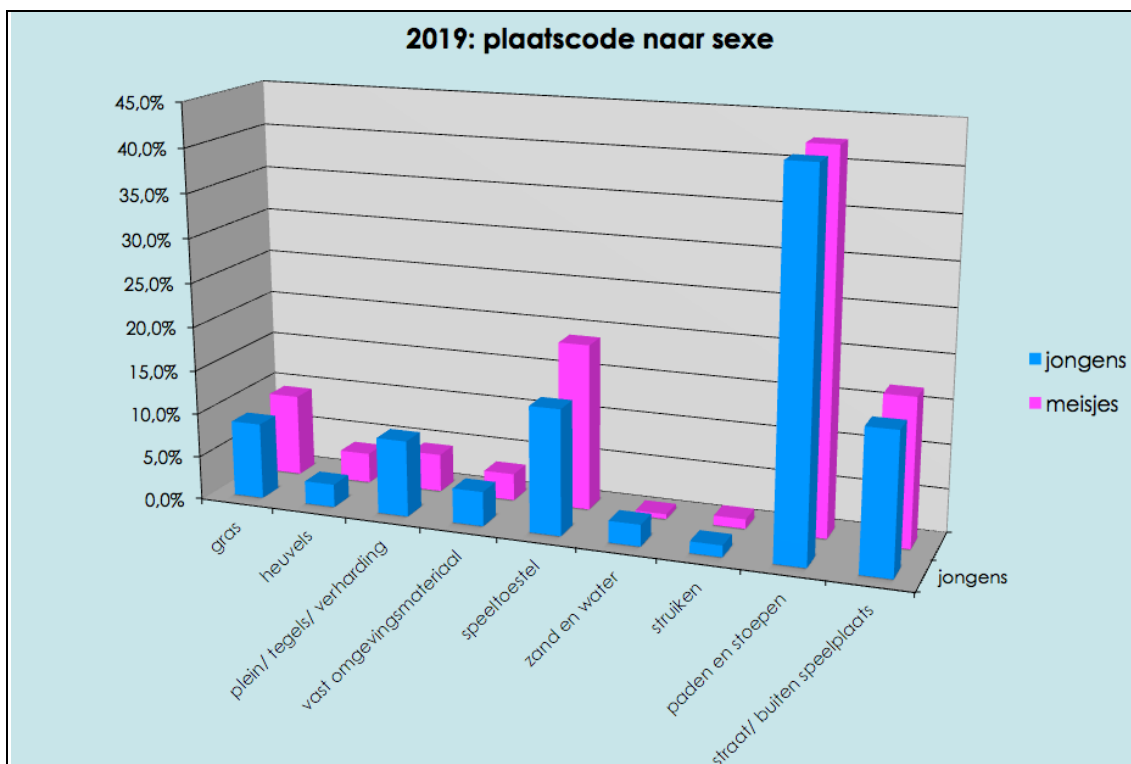
In dit onderzoek kiezen meisjes naar verhouding bij hun spel in de openbare ruimte meer voor de activiteit beweging. Terwijl jongens, in dit onderzoek, naar verhouding veel meer voor balspel kiezen dan meisjes. Dat zijn beide uitkomsten die we vaker zien. Echter traditioneel doen jongens in ander onderzoek beduidend meer aan constructiespel en meisjes meer aan fantasie. Maar dat zien we in dit onderzoek niet. Beide spelsoorten worden door beide geslachten in dit onderzoek ongeveer evenveel gespeeld. Dat kan deels liggen aan de observaties met enkele zeer warme dagen, waarbij er meer met emmertjes water en waterpistolen werd gespeeld dan normaal.

3.3.2 Plaatscode naar sekse

In tabel 1.6 wordt de geobserveerde plaatscode verdeeld naar jongens-meisjes weergegeven. In de daarop volgende figuur 1.2 is deze tabel ook als grafiek weergegeven.

Tabel 1.6 gegevens observaties: plaatscode naar sekse

	gras	heuvels	plein/ tegels/ verharding	vast omgevingsmateriaal	speeltoestel	zand en water	struiken	paden en stoepen	straat/ buiten speelplaats	totaal
aantallen:										
jongens	53	16	53	24	87	15	8	258	97	611
meisjes	52	19	24	17	105	3	6	236	93	555
percentages:										
jongens	8,7%	2,6%	8,7%	3,9%	14,2%	2,5%	1,3%	42,2%	15,9%	
meisjes	9,4%	3,4%	4,3%	3,1%	18,9%	0,5%	1,1%	42,5%	16,8%	

Figuur 1.2 Plaatscode naar sekse

Meisjes kiezen naar verhouding bij hun spel in dit onderzoek voor het speeltoestel. Terwijl jongens naar verhouding veel meer voor het plein en zand & water kiezen.

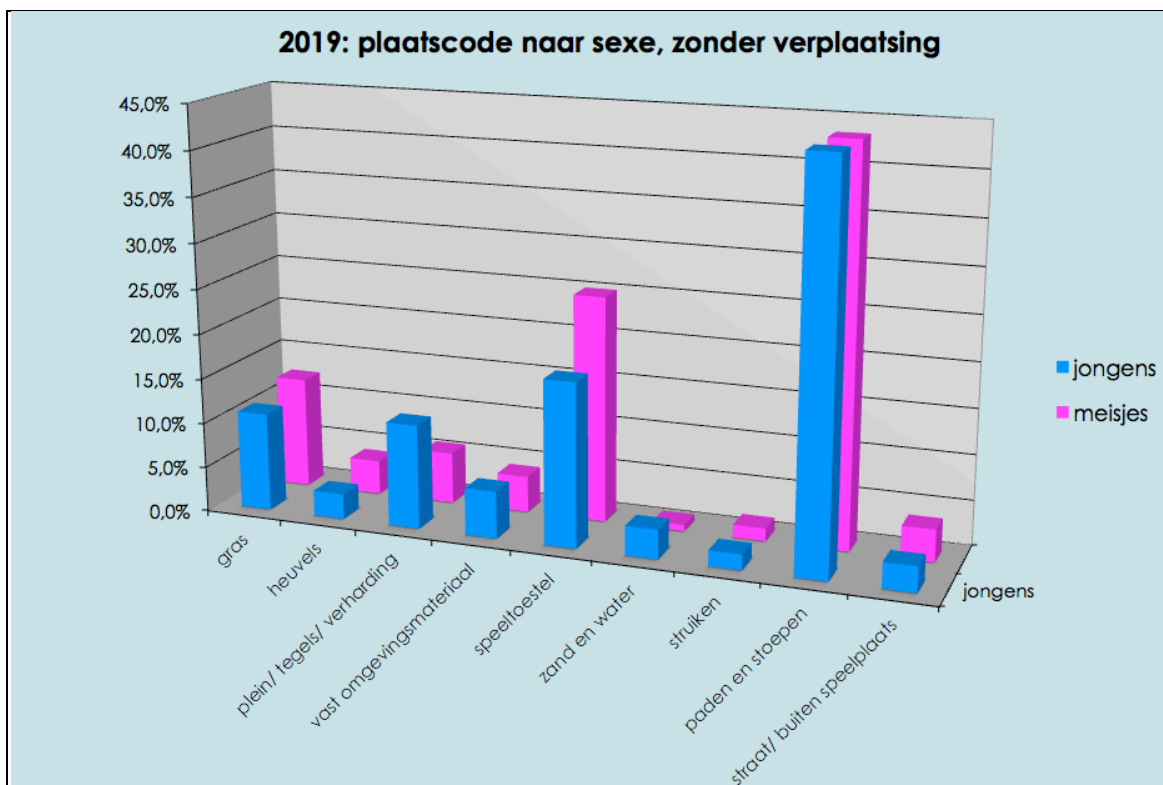
3.3.3 Plaatscode naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing

Bij de bespreking van de vorige tabel 1.6 in de begeleidingsgroep kwam de vraag naar boven of het aandeel "doelgerichte verplaatsing" (wat grotendeels verkeersdeelname is) de betekenis van deze grafiek niet

vervuld waar het gaat om het belang van de plaatscode bij vrij spel vast te stellen. Daarom wordt tabel 1.6 hierna nogmaals weergegeven, maar dan zonder de component verplaatsing. U vindt deze gegevens in tabel 1.7 en in figuur 1.3.

Tabel 1.7 plaatscode naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing

	gras	heuvels	plein/ tegels/ verharding	vast omgevingsmateriaal	speeltoestel	zand en water	struiken	paden en stoepen	straat/ buiten speelplaats	totaal
aantallen:										
jongens	50	13	53	24	83	15	8	199	13	458
meisjes	52	16	24	17	105	3	6	182	15	420
percentages:										
jongens	10,9%	2,8%	11,6%	5,2%	18,1%	3,3%	1,7%	43,4%	2,8%	
meisjes	12,4%	3,8%	5,7%	4,0%	25,0%	0,7%	1,4%	43,3%	3,6%	

Figuur 1.3 Plaatscode naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing

Ten opzichte van tabel 1.6 en grafiek 1.2 valt op dat het vrije spel (rust, beweging, balspel, fantasiespel en constructiespel) zich bijna niet afspeelt op de plaatscode "straat/buiten de speelplaats". In de directe woonomgeving binnen het straatprofiel vooral de "paden en stoepen" gebruikt voor het vrije buitenspelen. Deze plaatscode wordt door beide seksen evenveel gebruikt (43%). Bij elkaar gaat het om veel kinderen (bijna 400).

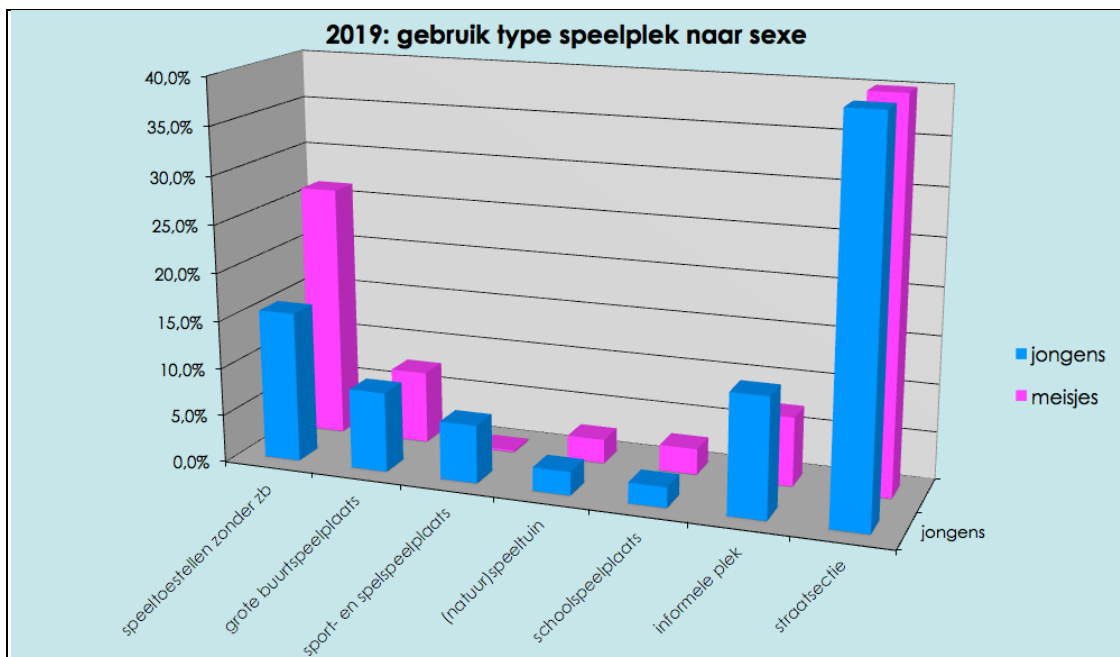
Na "paden en stoepen" is het "speeltoestel" de tweede plaatscategorie waar gespeeld wordt. Deze plaatscategorie is meer in trek bij meisjes (25% tegen 18% bij de jongens). Dan volgt de plaatscode "gras" welke door beide seksen bijna evenveel gebruikt wordt (12% meisjes tegen 11% bij de jongens).

3.3.4 Gebruik speelplaats categorie naar sekse

In de volgende tabel 1.8 zijn de gegevens weergegeven, inclusief doelgerichte verplaatsing, maar dan naar sekse en categorie speelplaats. De totaalcijfers (= jongens en meisjes samen) zijn al in paragraaf 2.2 besproken. De daarop volgende figuur 1.4 geeft dit grafisch weer.

Tabel 1.8 Gebruik per categorie speelplaats naar sekse

	speeltoestellen zonder zb	grote buurtspeelplaats	sport- en spelspeelplaats	(natuur)speeltuin	schoolspeelplaats	informele plek	straatsectie	totaal
aantallen:								
jongens	96	51	37	15	13	76	323	611
meisjes	147	42	1	14	15	40	296	555
percentages:								
jongens	15,7%	8,3%	6,1%	2,5%	2,1%	12,4%	52,9%	
meisjes	26,5%	7,6%	0,2%	2,5%	2,7%	7,2%	53,3%	

Figuur 1.4 Gebruik per categorie speelplaats naar sekse

Opvallend is dat de drukst bespeelde (informele) speelruimte: de straatsectie, door beide seksen even vaak wordt gekozen.

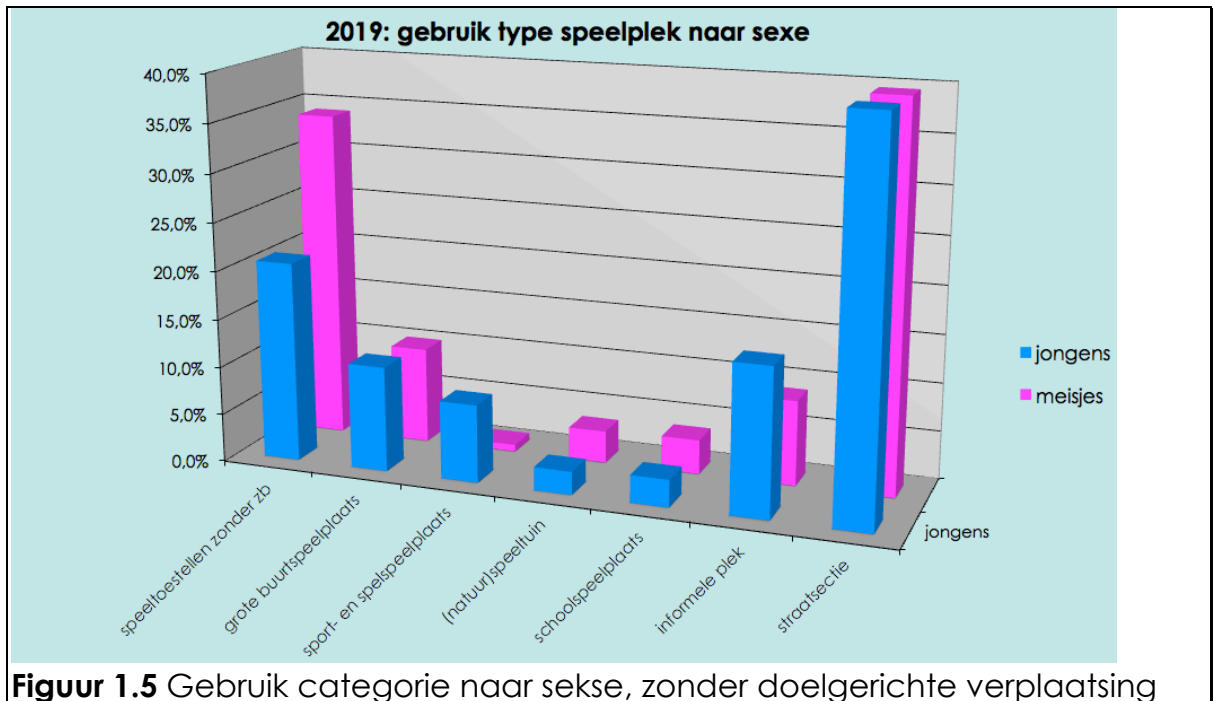
De speelplaats met speelelementen zonder zandbak (III) wordt naar verhouding vaker door meisjes bezocht. Hierbij moet worden opgemerkt dat dit resultaat voor een heel groot deel ten laste komt voor de locatie achter Vogelwikke (R041-02). Hier zijn 91 van de 147 meisjes geteld. Daar staat tegenover dat in andere onderzoeken bij meisjes de beschutte kleinere locaties met speeltoestellen ook favoriet zijn.

Jongens zijn daarentegen vaker gezien op de sport- en spelspeelplaats (VI) en de informele plekken zonder toestellen (IX).

3.3.5 Categorie naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing

Ook hier kwam de vraag over het aandeel "doelgerichte verplaatsing" in de cijfers naar voren. In de volgende tabel 1.9 en de figuur 1.5 is dit weergegeven zonder de doelgerichte verplaatsing:

	speeltoestellen zonder zb	grote buurtspeelplaats	sport- en spelspeelplaats	natuurspeeltuin	schoolspeelplaats	informele plek	straatsectie	totaal
aantallen:								
jongens	95	50	37	11	13	70	182	458
meisjes	143	42	3	14	15	37	166	420
percentages:								
jongens	20,7%	10,9%	8,1%	2,4%	2,8%	15,3%	39,7%	
meisjes	34,0%	10,0%	0,7%	3,3%	3,6%	8,8%	39,5%	

Figuur 1.5 Gebruik categorie naar sekse, zonder doelgerichte verplaatsing

Bij het vergelijken van de aantallen in tabel 1.8 en 1.9 is te zien dat het weglaten van doelgerichte verplaatsing vooral van invloed is op de aantallen bij de "straatsectie". Hier zagen we 153 jongens en 135 meisjes met doelgerichte verplaatsing. Bij de andere categorieën gaat het om enkele kinderen minder.

In essentie veranderen de conclusies bij tabel 1.8 niet zoveel door doelgerichte verplaatsing weg te laten in tabel 1.9. Wel is met deze exercitie duidelijk dat doelgerichte verplaatsing zich hoofdzakelijk afspeelt in het verkeersgedeelte van de straat. Het vrije buitenspelen in de straat speelt zich hoofdzakelijk af op de stoep (zie ook tabel 1.7).

3.4 Waar wordt bewogen?

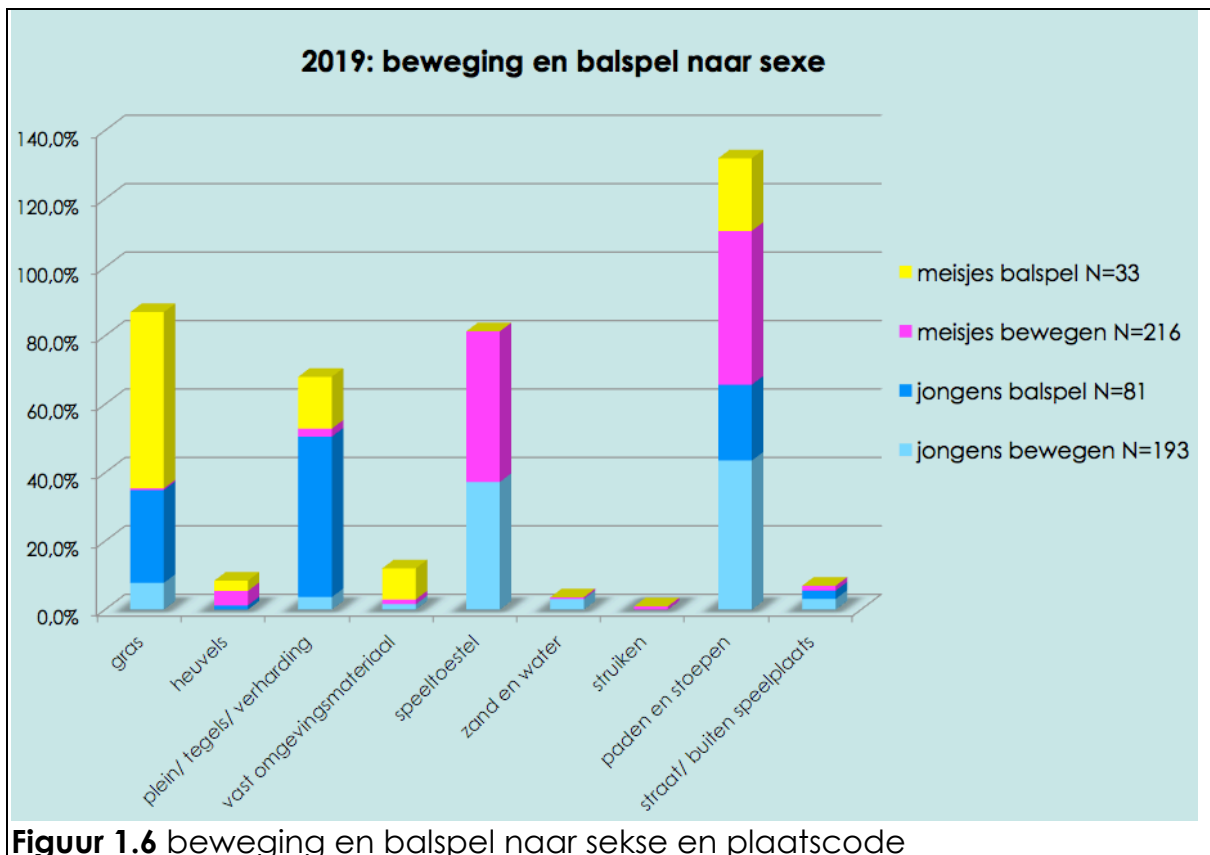
In de begeleidingsgroep kwam vanuit de afdeling sport de vraag naar voren wat nu het belang is van de stoep en de straat in dit onderzoek. Een oplettende lezer heeft gezien dat de codering voor locaties en die voor de plaats waar kinderen zijn gezien door elkaar loopt. Dat heeft ermee te maken dat bij het observeren op een speelvoorziening er ruimte moet zijn om kinderen die zich aan de rand op de stoep of straat bevinden toch te kunnen noteren bij die ene observatie. Anders wordt het noteren en verwerken te omslachtig.

In de observaties wordt beweging genoteerd én balspel. Balspel is natuurlijk ook beweging, maar vereist een zekere oog-voet- of oog-hand-coördinatie. Verder wordt nog apart onderscheid gemaakt in doelgerichte beweging. In paragraaf 2.3.5 is reeds uitgesplitst. In de volgende tabel 1.10 zijn alleen de cijfers van bewegen en balspel uitgesplitst naar sekse plaatscategorie. De percentages zijn genomen op het regeltotaal.

Tabel 1.10 beweging en balspel naar sekse en plaatscode

	gras	heuvels	plein/ tegels/ verharding	vast omgevingsmateriaal	speeltoestel	zand en water	struiken	paden en stoepen	straat/ buiten speelplaats	totaal
aantallen:										
jongens bewegen	15		7	3	72	6		84	6	193
jongens balspel	22	1	38	0	0	0	0	18	2	81
meisjes bewegen	1	9	5	3	95	1	2	97	3	216
meisjes balspel	17	1	5	3	0	0	0	7	0	33
										523
percentages:										
jongens bewegen	7,8%	0,0%	3,6%	1,6%	37,3%	3,1%	0,0%	43,5%	3,1%	
jongens balspel	27,2%	1,2%	46,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	22,2%	2,5%	
meisjes bewegen	0,5%	4,2%	2,3%	1,4%	44,0%	0,5%	0,9%	44,9%	1,4%	
meisjes balspel	51,5%	3,0%	15,2%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	21,2%	0,0%	

In de volgende figuur 1.6 is een gestapelde staafgrafiek met de percentages uit tabel 1.10 weergegeven. Het gaat hier dus om een weergave van het relatieve belang van de plaatscode binnen de activiteit per sekse.

Figuur 1.6 beweging en balspel naar sekse en plaatscode

Wat uit de grafiek naar voren komt is dat paden en stoepen voor beide seksen de belangrijkste plaats is waar bewegen met en zonder bal

plaatsvindt. Een ondersteuning voor de uitspraak van uit de vorige eeuw van de stedenbouwkundige Joost Vahl, dat buitenspelen begint met een verkeersveilige omgeving dichtbij huis.

Bewegen zonder bal vindt daarnaast vooral plaats op of bij het speeltoestel. Dit geeft aan dat investeren in speeltoestellen bijdraagt aan het meer bewegen.

Bewegen met balspel heeft ruimte nodig en vindt dus plaats op het gras en het plein/verharding. Het balspel op gras door meisjes komt in dit onderzoek voor het merendeel voor op de speelplaats Vogelwikke (R041-02). Daar gaat het om kunstgras. Het balspel door jongens op verharding komt voor een groot deel door spel in de beide voetbalkooien: Duizenblad (R023-06) en Duinviooltje (R022-02). Gek genoeg zagen we ook twee keer voetbal, waaronder ook 4 meisjes) op de locatie Fakkelgras (R024-03), die daar eigenlijk niet op is ingericht. Wel ging het hier om kinderen onder de 9 jaar.

3.5 Speelindex

De speelindex legt het verband tussen het aantal geobserveerde kinderen en het aantal kinderen dat in het onderzoeksgebied woont. Deze index is ontwikkeld in de observatieonderzoeken van onze collega's in België⁶.

Op dit moment wordt niet beschikt over precieze cijfers per buurt. Het CBS publiceert de bevolkingscijfers per buurt alleen in samenvattingen van 5-jaarsgroepen. Tot 15 jaar weten we het precies. En 15 tot 18 jaar moet worden geschat op basis van het aantal 15 tot 25 jarigen. In de volgende tabel 1.9 is deze exercitie weergegeven.

Tabel 1.11 Speelindex									
	0 t/m 14j	<i>schatting</i> 15 t/m 17j	0-18j	% 0-18j	aantal inwoners	aantal woningen	0-18j per won.	aantal geobserveerde 0-18j	speel- index
Katwijk aan den Rijn	2.155	474	2.629	22,7%	11.595	4.620	0,57		
Dorp	445	111	556	19,9%	2.800	445	1,25	37	
't Sandt	65	18	83	14,6%	570	65	1,28		
Molenwijk	365	83	448	19,2%	2.335	365	1,23		
Cleijn Duin	210	38	248	20,0%	1.240	210	1,18		
Koestal	315	65	380	25,7%	1.480	315	1,21	399	1,05
Zanderij	755	159	914	28,9%	3.165	755	1,21	730	0,80
Gemeente Katwijk	12.227	2.419	14.646	22,5%	64.956	12.227	1,20		

Voor de volledigheid worden in de tabel ook de bevolkingscijfers en schattingen voor de andere buurten van Katwijk aan de Rijn en die voor de gehele gemeente weergegeven. In de gemeente wonen veel minderjarigen. Ze nemen 22,5% van de bevolking in. Landelijk is dit 19,8%. Binnen Koestal en Zanderij neemt de minderjarige jeugd een nog groter aandeel in de bevolking in. Kortom de beide geobserveerde wijken worden door relatief veel jeugd (0-18j) bewoond. In Dorp ligt dat wat lager. Hier kunnen we overigens geen speelindex trekken omdat alleen het Buitelbos en de wegen er naar toe zijn geobserveerd.

De speelindex komt voor Koestal uit op 1,05 en voor Zanderij op 0,80. Ons laatste observatieonderzoek in Diemen (2009) kwam de speelindex uit op 0,70. In de genoemde Belgische onderzoeken zat deze gemiddeld op 0,75. Je mag dus stellen dat er in beide wijken tijdens het onderzoek goed werd buiten gespeeld.

BIJLAGEN

WERKWIJZE

Het doel van het gebruiksonderzoek is een zo betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen van het spelen in de informele speelruimte en op alle openbare speelplaatsen in de gemeente.

In het kort

Dit beeld wordt verkregen door gebruik te maken van de systematische observatie. Hierbij wordt een vaste, vooraf vastgelegde route, op verschillende dagen en tijdstippen gefietst. Totaal wordt elke route 12 keer afgelegd.

Bij het zien van jeugdigen wordt gestopt en op de kaart met een volgnummer aangetekend waar de jeugdigen zich bevinden. Op het observatie-formulier wordt na het noteren van volgnummer en tijdstip volgende gegevens vastgelegd:

- om de observatie te structureren wordt bij de eerste waarneming de jeugdigen direct in groepen onderscheiden en geteld (links, rechts, vooraan, achter). Van elke groep wordt opgeschreven hoe die is samengesteld met een onderscheid naar de volgende zaken:
- aantal jeugdigen naar sekse en leeftijd;
- activiteiten van de jeugdigen, waarbij deze worden gescoord in één van de categorieën rust, beweging, balspel, fantasiespel, constructiespel of doelgerichte verplaatsing;
- of begeleid wordt door volwassenen
- plaats waar de kinderen zich bevinden.

Het onderzoeksgebied wordt in routes verdeeld. In dit onderzoek is met de route rekening gehouden met de werktijden. Ze moesten in ongeveer een uur kunnen worden afgelegd. De routes zijn zo getekend dat alle ingerichte speelvoorzieningen en zoveel mogelijk van de overige openbare ruimte tijdens het observeren wordt gezien. Per route is een kaartje gemaakt met daarop duidelijk aangegeven: bebouwing, straten, speelvoorzieningen en de te volgens route zelf.

De observanten krijgen een route, bestaande uit een route-kaart en een set formulieren, om deze vervolgens per fiets af te leggen. Als tijdens deze rit spelende kinderen of jongeren worden gezien, wordt gestopt en wordt deze "rake observatie" op een schone kaart aangetekend met een plaatsnummer. Op het achterliggend formulier worden de gegevens van deze rake observaties vastgelegd. Voor een eenduidige manier van noteren wordt een codeboek gehanteerd.

Het veldwerk van het gebruiksonderzoek is uitgevoerd door twee medewerkers uit Katwijk en een onderzoeker van SPEELRUIMTE. De observanten uit Katwijk hebben een training gekregen door SPEELRUIMTE. Deze training bestond uit twee delen en had ten doel de observanten te leren omgaan met de observatiemethode.

In het eerste deel van de training werden de observanten vertrouwd gemaakt met het speelgedrag van kinderen in het algemeen en het observeren hiervan in het bijzonder. Hierbij werd gebruik gemaakt van dia's en van een scorelijst met bijna tachtig verschillende activiteiten. In het tweede deel werd de observanten aangeleerd hoe zij met het observatieformulier moesten omgaan. Tijdens de training bleek dat het schatten van leeftijden de meeste aandacht vroeg. Het inschatten van sekse en activiteiten ging iedereen duidelijk gemakkelijker af.

Op deze wijze kon gestreefd worden naar een zo hoog mogelijke overeenstemming in het beoordelen van gelijke situaties. De resultaten bleken aan het eind van de training een redelijke mate van overeenstemming te bezitten. Dit is belangrijk voor de betrouwbaarheid van het verdere onderzoek.

De observaties worden zo georganiseerd dat binnen de periode half juni tot en met de eerste week van juli beide routes twaalf keer zijn geobserveerd. De tijden waarop geobserveerd is zijn:

- maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 15.30u tot 18.30u
- woensdag van 13.30u tot 18.30u
- zaterdag en zondag van 10.00u tot 18.30u.

Door de route voor elke ronde op een ander punt te beginnen wordt er een schema verkregen dat er toe leidt dat alle uitgekozen routes twaalf keer geobserveerd kunnen worden verspreid over de tijd, verschillende dagen en verschillende weersomstandigheden. Hierbij moet opgemerkt worden dat er bij regen niet geobserveerd wordt, omdat er dan nauwelijks kinderen buiten spelen. Door dit observatieschema is over de observatieperiode een vergelijkbaar beeld te verkrijgen van alle plekken waar gespeeld en buiten verbleven wordt.

Om persoonlijke invloeden van een observator tot een minimum te beperken wordt er gewerkt met meerdere personen. Elke observant krijgt beide routes even vaak in zijn/haar programma. Zo wordt voorkomen dat er in het rooster vaste paren van observanten ontstaan.

De routekaarten met de formulieren worden na het rijden verwerkt in een computerprogramma. Voorafgaand aan het onderzoek zijn alle straten ingedeeld in secties (van kruispunt tot kruispunt of van steeg/achterpad tot kruispunt) en van een uniek nummer voorzien. Het zelfde is gebeurd met alle plekken, zowel ingericht mét als zonder speeltoestellen. Bij elke locatie is met behulp van OpenStreetMap de lengte- en breedtegraad opgezocht. Elke observatie krijgt in het programma een eigen systeemkaart (record). Bij het invoeren kan via een webviewer op OSM direct gecheckt worden of de juiste locatiecode is toegekend.

Na het invoeren van alle routes is nog een check uitgevoerd op de invoer. De formulieren en de uitvoer van de computer zijn naast elkaar gelegd en gecheckt op fouten. Fouten en omissies in de invoer zijn direct in het programma hersteld. Daarna kon de aggregatie tot tabellen en grafieken plaats hebben, zoals u die kunt lezen in hoofdstuk 3.

In bijlage 2, welke hierna is afgedrukt vindt u de resultaten per locatie. De cijfertjes zijn in het programma omgezet naar gewone taal.

BEOORDELING GEBRUIKSDRUK PER LOCATIE

(alle openbare speelvoorzieningen + gebruikte informele locaties; observaties juni-juli 2019)

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
route_nr 1	Koestal	
R003-08	Louise de Colignylaan, binnenterrein 3e flat met speelvoorziening	werd in de observaties zeer intensief gebruikt door 42 jeugdigen; 59% jongens en 40% meisjes; 2% 0-3 jaar, 30% 3-6 jaar, 35% 6-9 jaar, 9% 9-12 jaar, 16% 12-15 jaar, 4% 15-18 jaar; 7% rust, 83% beweging, 2% balspel, 7% fantasiespel; 28% begeleiding door oudere; 11% op het gras, 2% op het plein (tegels/verharding), 73% op een speeltoestel, 11% op de stoep of het (achter)pad
R003-09	Louise de Colignylaan, binnenterrein 4e flat	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 3 jongens en 3 meisjes; 1x 0-3 jaar, 2x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar, 1x 12-15 jaar; 2x beweging, 4x balspel; 1x begeleiding door oudere; 2x op het gras, 2x op het plein (tegels/verharding), 2x op een speeltoestel
R002-12	Koningin Julianalaan, groot park met speelvoorzieningen	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 14 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 42% 3-6 jaar, 28% 6-9 jaar, 21% 9-12 jaar, 7% 12-15 jaar; 28% rust, 28% beweging, 42% balspel; 78% op het gras, 21% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc)
R084-01	Buitelbos, natuurspeelplaats naast RkBS De Horizon	werd in de observaties zeer intensief gebruikt door 29 jeugdigen; 51% jongens en 48% meisjes; 31% 3-6 jaar, 55% 6-9 jaar, 13% 9-12 jaar; 10% rust, 68% beweging, 6% fantasiespel, 13% verplaatsing; 3% begeleiding door oudere; 17% op het gras, 17% op heuvelachtig terrein, 6% op het plein (tegels/verharding), 3% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 48% op een speeltoestel, 6% in de struiken
R003-11	Louise de Colignylaan, plein Vakcollege	werd in de observaties niet gebruikt
R005-09	Nieuwe Duinweg, plein Ds. Gisbertus Voetius	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 6-9 jaar; 2x rust, 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 3x op het plein (tegels/verharding)
R011-17	Prinses Irenelaan, schoolplein noordzijde	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 17 jeugdigen; 47% jongens en 52% meisjes; 5% 0-3 jaar, 17% 3-6 jaar, 70% 6-9 jaar, 5% 9-12 jaar; 35% rust, 47% beweging, 17% balspel; 29% begeleiding door oudere; 82% op het plein (tegels/verharding), 11% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 5% op een speeltoestel
R011-19	Prinses Irenelaan, schoolplein zuidzijde bso	werd in de observaties goed gebruikt door 4 jongens en 4 meisjes; 8x 3-6 jaar; 8x constructiespel; 8x begeleiding door oudere; 8x op het plein (tegels/verharding)
R002-13	Koningin Julianalaan, brede stoep voor de winkels	werd in de observaties weinig gebruikt door 3 meisjes; 1x 12-15 jaar, 2x 15-18 jaar; 3x rust; 3x op het plein (tegels/verharding)
R002-14	Koningin Julianalaan, steeg tussen winkels en woningen	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 9-12 jaar; 1x verplaatsing; 1x op de stoep of het (achter)pad
R003-06	Louise de Colignylaan, binnenterrein 1e flat	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens; 3x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 4x beweging; 4x op de stoep of het (achter)pad
R003-07	Louise de Colignylaan, binnenterrein 2e flat	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens en 1 meisje; 2x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 1x beweging, 2x fantasiespel; 2x op het gras, 1x op het plein (tegels/verharding)
R003-13	Louise de Colignylaan, steeg + inrit p-garage naast Limes	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens; 4x 15-18 jaar; 4x rust; 4x op de stoep of het (achter)pad
R004-15	Nachtegaallaan, toegankelijk deel tuin PCBS Duinroos	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 6-9 jaar; 2x beweging; 2x op het gras
R005-08	Nieuwe Duinweg, parkeren in de bocht naast kerk	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 15-18 jaar; 3x rust; 3x op de stoep of het (achter)pad
R005-11	Nieuwe Duinweg, steeg naast nr 15	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 0-3 jaar; 2x beweging; 2x op de stoep of het (achter)pad
R007-09	Prins Bernhardlaan, steeg tussen 59 en 61 (?)	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 9-12 jaar; 1x verplaatsing; 1x op de stoep of het (achter)pad

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R007-10	Prins Bernhardlaan, steeg tussen 83 en 85 (?)	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 1x 3-6 jaar, 1x 12-15 jaar; 1x rust, 1x balspel; 2x op de stoep of het (achter)pad
R007-12	Prins Bernhardlaan, pad naar water einde straat	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 0-3 jaar; 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R007-14	Prins Bernhardlaan, pleintje tussen woningen en kop van flat	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar; 1x rust, 1x beweging; 2x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad
R011-18	Prinses Irenelaan, gemeenschappelijke tuin achter flat met maisonnettes	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 10 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 40% 3-6 jaar, 50% 6-9 jaar, 10% 9-12 jaar; 30% rust, 70% beweging; 30% begeleiding door oudere; 30% op het gras, 50% op een speeltuinstel, 20% bij zand en/of water
R012-13	Prinses Margrietlaan, steeg tussen nr 44 en 44A	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 0-3 jaar, 1x 6-9 jaar; 1x rust, 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad
R013-05	Prinses Marijkelaan, parkeren en groen	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 3-6 jaar, 1x 9-12 jaar; 2x beweging; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter) pad, 1x op straat
R014-02	Waterloopje, groenstrook	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 12-15 jaar; 1x beweging; 1x op het gras
R016-03	Zeeweg, bospad naast kerk	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 4x 12-15 jaar; 4x rust; 4x op de stoep of het (achter)pad
R048-01	Zandsloot (watergang), naasten op brug onderaan Gravin van Burenlaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 3 meisjes; 2x 6-9 jaar, 3x 12-15 jaar; 2x rust, 3x verplaatsing; 3x op heuvelachtig terrein, 2x bij zand en/of water
R048-02	Zandsloot (watergang), in verlengde L.Colignyalaan	werd in de observaties weinig gebruikt door 3 jongens; 3x 6-9 jaar; 3x beweging; 3x bij zand en/of water
R048-03	Zandsloot (watergang), hooggelegen pad tussen Pr. Irenelaan en Gr.v.Burenlaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 12-15 jaar; 1x beweging; 1x bij zand en/of water
R048-04	Zandsloot (watergang), oever achter Full body Gym	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 9-12 jaar; 2x rust; 2x bij zand en/of water
R048-05	Zandsloot (watergang), paadje met omliggend groen bovenaan helling achter CBS de Duinroos	werd in de observaties goed gebruikt door 10 jeugdigen; 100% jongens; 40% 12-15 jaar, 60% 15-18 jaar; 90% rust, 10% verplaatsing; 80% op heuvelachtig terrein, 20% in de struiken
R001-01	Gravin van Burenlaan, doodlopende straat	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 15-18 jaar; 2x rust; 2x op de stoep of het (achter)pad
R002-01	Koningin Julianalaan, fietspad naar Zanderij	werd in de observaties weinig gebruikt door 3 meisjes; 3x 12-15 jaar; 3x verplaatsing; 3x op de stoep of het (achter)pad
R002-02	Koningin Julianalaan, fietspad richting Zanderij	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 3 meisjes; 2x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 1x 12-15 jaar; 2x rust, 2x verplaatsing; 3x begeleiding door oudere; 4x op de stoep of het (achter)pad
R002-03	Koningin Julianalaan, fietspad richting Zanderij	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 3 meisjes; 1x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar; 3x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R002-04	Koningin Julianalaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 5 meisjes; 3x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar, 2x 15-18 jaar; 2x beweging, 5x verplaatsing; 4x op de stoep of het (achter) pad, 3x op straat
R002-05	Koningin Julianalaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 3-6 jaar; 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R002-06	Koningin Julianalaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 1x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R002-07	Koningin Julianalaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 1 jongen en 6 meisjes; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 4x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 1x rust, 2x constructiespel, 4x verplaatsing; 4x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad, 5x op straat
R002-08	Koningin Julianalaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 meisjes; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar; 2x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 2x op straat
R002-09	Koningin Julianalaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 3 jongens en 2 meisjes; 2x 3-6 jaar, 2x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 5x verplaatsing; 3x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad, 3x op straat
R002-10	Koningin Julianalaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 5 jongens en 2 meisjes; 1x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar, 3x 12-15 jaar, 2x 15-18 jaar; 7x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad, 5x op straat
R003-02	Louise de Colignylaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar; 1x rust, 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 2x op straat
R003-03	Louise de Colignylaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 2x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 2x op straat
R003-05	Louise de Colignylaan	werd in de observaties weinig gebruikt door 3 jongens; 3x 12-15 jaar; 3x rust; 3x op de stoep of het (achter)pad
R004-13	Nachtegaallaan, overzijde Kon. Julianalaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 3-6 jaar; 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 1x op straat
R004-14	Nachtegaallaan, Op OSM Pr. Irenelaan???	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 meisjes; 2x 12-15 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R005-01	Nieuwe Duinweg	werd in de observaties intensief gebruikt door 40 jeugdigen; 55% jongens en 45% meisjes; 10% 0-3 jaar, 37% 3-6 jaar, 32% 6-9 jaar, 10% 9-12 jaar, 5% 12-15 jaar, 5% 15-18 jaar; 12% rust, 35% beweging, 5% balspel, 10% fantasiespel, 37% verplaatsing; 20% begeleiding door oudere; 67% op de stoep of het (achter)pad, 32% op straat
R005-02	Nieuwe Duinweg	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 4 meisjes; 4x 9-12 jaar; 1x rust, 3x verplaatsing; 4x op straat
R005-04	Nieuwe Duinweg	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 15-18 jaar; 2x verplaatsing; 2x op straat
R005-05	Nieuwe Duinweg	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 14 jeugdigen; 21% jongens en 78% meisjes; 28% 3-6 jaar, 14% 6-9 jaar, 14% 9-12 jaar, 42% 12-15 jaar; 14% rust, 85% verplaatsing; 50% begeleiding door oudere; 100% op straat
R005-06	Nieuwe Duinweg	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 6-9 jaar; 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 1x op straat
R005-12	Nieuwe Duinweg, westelijk deel fietstunnel	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 0-3 jaar; 1x rust; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R005-13	Nieuwe Duinweg, oostelijk deel fietstunnel	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 1 jongen en 6 meisjes; 2x 3-6 jaar, 2x 6-9 jaar, 3x 9-12 jaar; 4x rust, 3x verplaatsing; 4x op de stoep of het (achter)pad, 3x op straat
R007-01	Prins Bernhardlaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 1x 3-6 jaar, 1x 9-12 jaar, 1x 12-15 jaar; 3x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 3x op straat
R007-02	Prins Bernhardlaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens; 2x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar; 4x rust; 3x op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 1x op de stoep of het (achter)pad
R007-03	Prins Bernhardlaan	werd in de observaties intensief gebruikt door 16 jeugdigen; 87% jongens en 12% meisjes; 6% 3-6 jaar, 31% 6-9 jaar, 25% 9-12 jaar, 37% 12-15 jaar; 56% rust, 12% balspel, 18% fantasiespel, 12% verplaatsing; 18% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 68% op de stoep of het (achter)pad, 12% op straat
R007-04	Prins Bernhardlaan	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 15 jeugdigen; 33% jongens en 66% meisjes; 20% 3-6 jaar, 33% 6-9 jaar, 46% 9-12 jaar; 46% rust, 40% beweging, 13% fantasiespel; 6% begeleiding door oudere; 26% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 73% op de stoep of het (achter)pad

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R007-06	Prins Bernhardlaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 6 jongens en 3 meisjes; 3x 0-3 jaar, 6x 3-6 jaar; 5x rust, 4x beweging; 3x begeleiding door oudere; 2x op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 7x op de stoep of het (achter)pad
R008-02	Prins Hendriklaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 3-6 jaar; 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 1x op straat
R008-03	Prins Hendriklaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R010-01	Prinses Beatrixlaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R010-02	Prinses Beatrixlaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 8 jongens; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 4x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar, 1x 12-15 jaar; 2x beweging, 6x verplaatsing; 6x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad, 5x op straat
R010-03	Prinses Beatrixlaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 12-15 jaar; 1x verplaatsing; 1x op straat
R010-04	Prinses Beatrixlaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 3 meisjes; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar; 1x rust, 1x balspel, 3x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad, 4x op straat
R011-01	Prinses Irenelaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 3 meisjes; 1x 0-3 jaar, 2x 3-6 jaar; 3x beweging; 1x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad
R011-02	Prinses Irenelaan	werd in de observaties weinig gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 3x 3-6 jaar, 1x 12-15 jaar; 1x rust, 2x constructiespel, 1x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 2x bij zand en/of water, 2x op de stoep of het (achter)pad
R011-04	Prinses Irenelaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 4 meisjes; 1x 3-6 jaar, 5x 6-9 jaar; 4x rust, 2x beweging; 1x begeleiding door oudere; 6x op de stoep of het (achter)pad
R011-05	Prinses Irenelaan	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 2x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 3x verplaatsing; 3x op de stoep of het (achter)pad
R011-08	Prinses Irenelaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 9-12 jaar; 1x rust; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R011-09	Prinses Irenelaan	werd in de observaties goed gebruikt door 2 jongens en 6 meisjes; 2x 0-3 jaar, 4x 3-6 jaar, 2x 6-9 jaar; 3x rust, 5x beweging; 2x begeleiding door oudere; 8x op de stoep of het (achter)pad
R012-02	Prinses Margrietlaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 9-12 jaar; 1x rust; 1x op de stoep of het (achter)pad
R012-03	Prinses Margrietlaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens en 1 meisje; 2x 3-6 jaar, 1x 12-15 jaar; 2x rust, 1x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad
R012-07	Prinses Margrietlaan	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens; 3x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 1x beweging, 3x fantasiespel; 3x begeleiding door oudere; 1x op het plein (tegels/verharding), 3x bij zand en/of water
R013-01	Prinses Marijkelaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 3-6 jaar; 1x verplaatsing; 1x op straat
R013-02	Prinses Marijkelaan	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 3-6 jaar; 2x beweging; 2x op de stoep of het (achter)pad
R014-01	Waterloopje, verkeersruimte	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 14 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 21% 3-6 jaar, 28% 6-9 jaar, 50% 9-12 jaar; 7% rust, 14% beweging, 78% verplaatsing; 14% begeleiding door oudere; 14% op de stoep of het (achter)pad, 85% op straat
R015-01	Westerbaanpad, fietspad	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 10 jeugdigen; 40% jongens en 60% meisjes; 30% 3-6 jaar, 20% 6-9 jaar, 30% 12-15 jaar, 20% 15-18 jaar; 30% rust, 10% beweging, 60% verplaatsing; 30% begeleiding door oudere; 30% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 30% op de stoep of het (achter)pad, 40% op straat

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R015-03	Westerbaanpad, fietspad	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 12-15 jaar; 1x verplaatsing; 1x op straat
R016-01	Zeeweg, straat langs bebouwing	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 9-12 jaar; 1x balspel; 1x op de stoep of het (achter)pad
R016-02	Zeeweg, fietspad langs Zeeweg	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 14 jeugdigen; 78% jongens en 21% meisjes; 14% 3-6 jaar, 14% 9-12 jaar, 71% 12-15 jaar; 100% verplaatsing; 14% begeleiding door oudere; 42% op de stoep of het (achter)pad, 57% op straat
R049-02	Zeedistel, brug over de Zandsloot	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 6-9 jaar; 2x fantasiespel; 2x op de stoep of het (achter)pad
R082-01	Commandeurslaan, onderweg naar Buitelbos	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens en 1 meisje; 1x 0-3 jaar, 4x 6-9 jaar; 1x beweging, 4x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad, 2x op straat
R083-01	Zanderijweg, onderweg naar Buitelbos	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 3 jongens; 1x 0-3 jaar, 2x 9-12 jaar; 2x rust, 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R085-01	Cantineweg, t.o. Gravin van Burenlaan	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 16 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 100% 6-9 jaar; 100% beweging; 100% begeleiding door oudere; 100% op de stoep of het (achter)pad

route_nr 2 Zanderij

R023-04	Duizendblad, speelplek op het gras, aan de voet van een flat, op de hoek van de straat	werd in de observaties intensief gebruikt door 17 jeugdigen; 35% jongens en 64% meisjes; 17% 0-3 jaar, 35% 3-6 jaar, 47% 6-9 jaar; 23% rust, 76% beweging; 29% begeleiding door oudere; 5% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 76% op een speeltoestel, 11% in de struiken, 5% op de stoep of het (achter)pad
R023-08	Duizendblad, speelplek en hondenuitlaat	werd in de observaties goed gebruikt door 3 jongens en 5 meisjes; 1x 3-6 jaar, 3x 6-9 jaar, 4x 12-15 jaar; 2x rust, 6x beweging; 8x op een speeltoestel
R024-03	Fakkelgras, speelplek	werd in de observaties zeer intensief gebruikt door 27 jeugdigen; 59% jongens en 40% meisjes; 7% 0-3 jaar, 51% 3-6 jaar, 37% 6-9 jaar, 3% 15-18 jaar; 7% rust, 40% beweging, 44% balspel, 7% fantasiespel; 3% begeleiding door oudere; 48% op het plein (tegels/verharding), 7% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 22% op een speeltoestel, 22% op de stoep of het (achter)pad
R025-02	Geelhartje, speelplek	werd in de observaties niet gebruikt
R041-02	Vogelwikke, speelplek	werd in de observaties zeer intensief gebruikt door 125 jeugdigen; 27% jongens en 72% meisjes; 5% 0-3 jaar, 37% 3-6 jaar, 36% 6-9 jaar, 19% 9-12 jaar, 0% 12-15 jaar; 18% rust, 62% beweging, 13% balspel, 1% fantasiespel, 4% verplaatsing; 8% begeleiding door oudere; 26% op het gras, 5% op heuvelachtig terrein, 8% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 42% op een speeltoestel, 17% op de stoep of het (achter)pad
R047-02	Zandhaver, speelplek	werd in de observaties intensief gebruikt door 18 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 61% 3-6 jaar, 5% 6-9 jaar, 33% 9-12 jaar; 16% rust, 83% beweging; 5% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 55% op een speeltoestel, 38% op de stoep of het (achter)pad
R038-07	Salomonszegel, grote buurtspeelplaats	werd in de observaties zeer intensief gebruikt door 57 jeugdigen; 61% jongens en 38% meisjes; 5% 0-3 jaar, 33% 3-6 jaar, 29% 6-9 jaar, 31% 9-12 jaar; 14% rust, 45% beweging, 26% balspel, 12% constructiespel, 1% verplaatsing; 19% begeleiding door oudere; 42% op het gras, 3% op heuvelachtig terrein, 5% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 45% op een speeltoestel, 3% op straat
R038-09	Salomonszegel, grote buurtspeelplaats	werd in de observaties intensief gebruikt door 22 jeugdigen; 40% jongens en 59% meisjes; 9% 0-3 jaar, 40% 3-6 jaar, 13% 9-12 jaar, 36% 12-15 jaar; 36% rust, 45% beweging, 9% balspel, 9% fantasiespel; 18% begeleiding door oudere; 31% op het gras, 68% op een speeltoestel
R022-02	Duinviolotje, sport- en spelspeelplek met omgeving	werd in de observaties intensief gebruikt door 17 jeugdigen; 88% jongens en 11% meisjes; 11% 3-6 jaar, 58% 6-9 jaar, 11% 9-12 jaar, 17% 12-15 jaar; 11% rust, 11% beweging, 64% balspel, 11% constructiespel; 11% op heuvelachtig terrein, 76% op het plein (tegels/verharding), 11% in de struiken

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R023-06	Duizendblad, balspelveld in het groen	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 15 jeugdigen; 100% jongens; 6% 0-3 jaar, 6% 3-6 jaar, 13% 6-9 jaar, 46% 9-12 jaar, 26% 15-18 jaar; 100% balspel; 20% begeleiding door oudere; 100% op het plein (tegels/verharding)
R032-03	Koningsduin, buiten fitness naast Full Body Gym	werd in de observaties goed gebruikt door 7 jongens en 1 meisje; 2x 3-6 jaar, 5x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 8x beweging; 2x begeleiding door oudere; 8x op een speelfoestel
R022-03	Duinvioltje, woonerf; groene helling naar Walstropad toe	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens; 4x 6-9 jaar; 4x fantasiespel; 4x in de struiken
R026-01	Grasklokje, doodlopend straatje met parkeerplein	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 9-12 jaar; 1x constructiespel; 1x op de stoep of het (achter)pad
R027-09	Graslelie, steeg naar brug over Zandsloot	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 1x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 2x balspel; 2x op de stoep of het (achter)pad
R028-03	Heggerank, woonerf	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R028-04	Heggerank, woonerf	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 15-18 jaar; 1x rust; 1x op het gras
R029-02	Helm, woonerf; achterpad	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 1 jongen en 3 meisjes; 3x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar; 4x beweging; 4x op de stoep of het (achter)pad
R029-03	Helm, woonerf; groene helling naar Walstropad toe	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 0-3 jaar; 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R037-03	Rolklaver	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 9-12 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R038-08	Salomonszegel, grasveld	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 6-9 jaar; 2x verplaatsing; 2x op het gras
R041-03	Vogelwikke, steeg/achterpad naast hsnr 1	werd in de observaties intensief gebruikt door 14 jeugdigen; 21% jongens en 78% meisjes; 7% 0-3 jaar, 78% 3-6 jaar, 14% 6-9 jaar; 35% beweging, 14% balspel, 50% fantasiespel; 100% op de stoep of het (achter)pad
R041-04	Vogelwikke, steeg naar sppl Vogelwikke toe	werd in de observaties weinig gebruikt door 3 jongens; 3x 3-6 jaar; 1x rust, 2x beweging; 3x op de stoep of het (achter)pad
R047-03	Zandhaver, woonerf; achterpad	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens en 3 meisjes; 5x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar, 1x 12-15 jaar; 6x constructiespel, 1x verplaatsing; 7x op de stoep of het (achter)pad
R048-06	Zandsloot (watergang), aan de oostzijde van de lange vlinder	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 3 jongens; 3x 9-12 jaar; 3x rust; 3x op het gras
R048-07	Zandsloot (watergang), aphitheater aan het water onderaan Parnassia 249	werd in de observaties weinig gebruikt door 3 jongens; 3x 9-12 jaar; 3x beweging; 2x bij zand en/of water, 1x op de stoep of het (achter)pad
R052-12	Zilverschoon, steeg naar sppl Vogelwikke toe	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x balspel; 1x op de stoep of het (achter)pad
R017-01	Akkerklokje	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 1 jongen en 3 meisjes; 3x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 4x verplaatsing; 4x op straat
R018-01	Dauwbraam, woonerf	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 0-3 jaar, 1x 15-18 jaar; 1x beweging, 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R018-02	Dauwbraam, woonerf	werd in de observaties weinig gebruikt door 2 jongens en 1 meisje; 2x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 1x rust, 2x constructiespel; 3x op de stoep of het (achter)pad
R018-03	Dauwbraam, woonerf	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 12-15 jaar; 1x verplaatsing; 1x op de stoep of het (achter)pad
R018-05	Dauwbraam, woonerf	werd in de observaties weinig gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 3x 6-9 jaar, 1x 12-15 jaar; 1x rust, 3x beweging; 1x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R018-06	Dauwbraam, woonerf; pad naar Zandsloot toe	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens en 1 meisje; 1x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar, 3x 15-18 jaar; 1x beweging, 4x verplaatsing; 2x op heuvelachtig terrein, 1x bij zand en/of water, 2x op de stoep of het (achter)pad
R022-01	Duinviooltje, woonerf	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 3 jongens en 2 meisjes; 3x 3-6 jaar, 2x 6-9 jaar; 2x rust, 1x balspel, 2x verplaatsing; 5x op de stoep of het (achter)pad
R023-03	Duizendblad, brug over water verbind Duizenblad met Graslelie/Parnassia	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 3-6 jaar; 3x verplaatsing; 3x op de stoep of het (achter)pad
R023-10	Duizendblad, tussen Walstropad en Salomonszegel	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 6-9 jaar; 3x verplaatsing; 3x op straat
R023-11	Duizendblad, tweede deel aan zijde Zeewinde	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 6-9 jaar; 1x verplaatsing; 1x op straat
R024-02	Fakkkelgras	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 6 meisjes; 4x 6-9 jaar, 2x 12-15 jaar; 2x beweging, 4x verplaatsing; 4x op de stoep of het (achter)pad, 2x op straat
R025-01	Geelhartje, woonerf	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 6-9 jaar; 3x balspel; 3x op de stoep of het (achter)pad
R026-02	Grasklokje	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 3-6 jaar; 1x constructiespel; 1x op het plein (tegels/verharding)
R027-03	Graslelie	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 9-12 jaar; 1x balspel; 1x op de stoep of het (achter)pad
R027-04	Graslelie	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R027-05	Graslelie	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 2x 9-12 jaar; 1x beweging, 1x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R027-06	Graslelie	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 6-9 jaar; 1x verplaatsing; 1x op de stoep of het (achter)pad
R027-08	Graslelie	werd in de observaties goed gebruikt door 2 jongens en 6 meisjes; 1x 3-6 jaar, 7x 6-9 jaar; 4x rust, 4x beweging; 8x op de stoep of het (achter)pad
R028-01	Heggerank, woonerf	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 4 jongens en 1 meisje; 3x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar, 1x 12-15 jaar; 2x beweging, 1x constructiespel, 2x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad, 2x op straat
R029-01	Helm, woonerf	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 13 jeugdigen; 53% jongens en 46% meisjes; 30% 3-6 jaar, 23% 6-9 jaar, 46% 9-12 jaar; 53% rust, 30% fantasiespel, 15% verplaatsing; 38% begeleiding door oudere; 100% op de stoep of het (achter)pad
R030-01	Hondskruid	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 6-9 jaar; 2x rust; 2x op de stoep of het (achter)pad
R030-02	Hondskruid	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R032-01	Koningsduin	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 6-9 jaar, 1x 9-12 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R032-02	Koningsduin	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 6-9 jaar; 2x verplaatsing; 2x op straat
R036-01	Parnassia	werd in de observaties goed gebruikt door 6 jongens en 3 meisjes; 6x 6-9 jaar, 3x 9-12 jaar; 3x fantasiespel, 6x verplaatsing; 9x op de stoep of het (achter)pad
R036-02	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 2x 3-6 jaar; 2x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R036-04	Parnassia	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 5 jongens; 4x 6-9 jaar, 1x 12-15 jaar; 5x verplaatsing; 4x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R036-05	Parnassia	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 4 meisjes; 2x 0-3 jaar, 3x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 2x rust, 4x verplaatsing; 5x begeleiding door oudere; 6x op straat

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R036-06	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 9-12 jaar; 1x verplaatsing; 1x op straat
R036-07	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 3-6 jaar; 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 1x op straat
R036-08	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 1x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 2x verplaatsing; 2x op straat
R036-09	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 1x 0-3 jaar, 1x 6-9 jaar; 1x rust, 1x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R036-11	Parnassia	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 12 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 41% 6-9 jaar, 41% 9-12 jaar, 16% 12-15 jaar; 8% rust, 25% beweging, 66% verplaatsing; 16% begeleiding door oudere; 33% op de stoep of het (achter)pad, 66% op straat
R036-12	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 1 meisje; 2x 6-9 jaar; 1x rust, 1x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 2x op straat
R036-13	Parnassia	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 12-15 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R036-14	Parnassia	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 3 jongens en 2 meisjes; 4x 6-9 jaar, 1x 12-15 jaar; 3x rust, 2x constructiespel; 5x op de stoep of het (achter)pad
R036-15	Parnassia, onder 2e flat	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 6-9 jaar; 3x beweging; 3x op de stoep of het (achter)pad
R036-16	Parnassia, onder 1e flat	werd in de observaties goed gebruikt door 2 jongens en 4 meisjes; 1x 3-6 jaar, 5x 6-9 jaar; 1x rust, 5x beweging; 4x op de stoep of het (achter)pad, 2x op straat
R037-01	Rolklaver	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 13 jeugdigen; 84% jongens en 15% meisjes; 15% 0-3 jaar, 23% 3-6 jaar, 53% 6-9 jaar, 7% 12-15 jaar; 53% beweging, 23% balspel, 15% fantasiespel, 7% verplaatsing; 15% in de struiken, 69% op de stoep of het (achter)pad, 15% op straat
R037-02	Rolklaver	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x balspel; 1x op de stoep of het (achter)pad
R038-01	Salomonszegel	werd in de observaties intensief gebruikt door 16 jeugdigen; 68% jongens en 31% meisjes; 12% 0-3 jaar, 18% 3-6 jaar, 18% 6-9 jaar, 43% 9-12 jaar, 6% 15-18 jaar; 31% rust, 12% beweging, 12% fantasiespel, 43% verplaatsing; 12% op het gras, 68% op de stoep of het (achter)pad, 18% op straat
R038-03	Salomonszegel	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 1x 0-3 jaar, 2x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar; 4x rust; 4x op de stoep of het (achter)pad
R039-02	Slangekruid	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 3-6 jaar; 1x beweging; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R040-01	Toorts, woonerf	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 9-12 jaar; 1x rust; 1x begeleiding door oudere; 1x op de stoep of het (achter)pad
R041-01	Vogelwikke	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 3 meisjes; 1x 0-3 jaar, 3x 9-12 jaar; 2x beweging, 2x constructiespel; 2x op het gras, 2x op de stoep of het (achter)pad
R042-04	Walstropad, fietspad helling naar beneden, voor trap tot bussluis	werd in de observaties goed gebruikt door 10 jeugdigen; 80% jongens en 20% meisjes; 10% 3-6 jaar, 70% 6-9 jaar, 20% 12-15 jaar; 60% rust, 40% verplaatsing; 20% begeleiding door oudere; 60% op heuvelachtig terrein, 40% op de stoep of het (achter)pad
R042-05	Walstropad, fietspad van bussluis tot Zandblauwtje	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 3-6 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R042-07	Walstropad, fietspad van Zenegroen tot Wintergroen	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 meisjes; 2x 9-12 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R042-08	Walstropad, fietspad van Wintergroen tot Duizendblad	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 4 meisjes; 2x 3-6 jaar, 2x 6-9 jaar; 2x beweging, 2x fantasiespel; 4x op de stoep of het (achter)pad

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R042-09	Walstropad, fietspad van Duizendblad tot	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 3 meisjes; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 2x 9-12 jaar; 1x rust, 1x beweging, 2x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 4x op de stoep of het (achter)pad
R042-10	Walstropad	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 5 jongens; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 2x 6-9 jaar, 1x 15-18 jaar; 2x rust, 3x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 2x op de stoep of het (achter)pad, 3x op straat
R046-01	Zandblauwtje	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 6-9 jaar; 1x verplaatsing; 1x op de stoep of het (achter)pad
R046-02	Zandblauwtje	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 6-9 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R047-01	Zandhaver, woonerf	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 3-6 jaar; 1x beweging, 2x fantasiespel; 3x op de stoep of het (achter)pad
R049-01	Zeedistel, pad van Parnassia tot brug	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 15-18 jaar; 1x verplaatsing; 1x op de stoep of het (achter)pad
R050-02	Zeewinde	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 meisje; 1x 12-15 jaar; 1x beweging; 1x op de stoep of het (achter)pad
R050-03	Zeewinde	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 6 jongens en 1 meisje; 1x 0-3 jaar, 1x 3-6 jaar, 1x 6-9 jaar, 4x 9-12 jaar; 7x verplaatsing; 2x begeleiding door oudere; 3x op de stoep of het (achter)pad, 4x op straat
R050-04	Zeewinde	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 2x 9-12 jaar, 2x 12-15 jaar; 2x beweging, 2x balspel; 4x op de stoep of het (achter)pad
R050-06	Zeewinde	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 2x 6-9 jaar, 2x 12-15 jaar; 1x rust, 2x beweging, 1x verplaatsing; 4x op de stoep of het (achter)pad
R050-07	Zeewinde	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens; 2x 3-6 jaar; 2x verplaatsing; 2x op de stoep of het (achter)pad
R051-01	Zenegroen	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 2x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar; 4x verplaatsing; 4x op de stoep of het (achter)pad
R051-03	Zenegroen, verbinding naar Hondskruid	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 2 jongens en 2 meisjes; 2x 6-9 jaar, 2x 9-12 jaar; 4x beweging; 4x op de stoep of het (achter)pad
R052-02	Zilverschoon	werd in de observaties erg weinig gebruikt door 1 jongen; 1x 6-9 jaar; 1x verplaatsing; 1x op straat
R052-03	Zilverschoon	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 5 jongens en 3 meisjes; 4x 3-6 jaar, 2x 9-12 jaar, 2x 15-18 jaar; 8x verplaatsing; 1x begeleiding door oudere; 5x op de stoep of het (achter)pad, 3x op straat
R052-04	Zilverschoon	werd in de observaties gemiddeld gebruikt door 1 jongen en 6 meisjes; 1x 6-9 jaar, 4x 9-12 jaar, 1x 12-15 jaar, 1x 15-18 jaar; 2x rust, 4x beweging, 1x verplaatsing; 6x op de stoep of het (achter)pad, 1x op straat
R052-05	Zilverschoon	werd in de observaties goed gebruikt door 11 jeugdigen; 63% jongens en 36% meisjes; 18% 0-3 jaar, 18% 3-6 jaar, 18% 6-9 jaar, 18% 9-12 jaar, 27% 12-15 jaar; 27% rust, 45% beweging, 27% verplaatsing; 18% begeleiding door oudere; 90% op de stoep of het (achter)pad, 9% op straat
R052-06	Zilverschoon	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 16 jeugdigen; 50% jongens en 50% meisjes; 37% 3-6 jaar, 12% 6-9 jaar, 25% 9-12 jaar, 25% 12-15 jaar; 12% balspel, 37% constructiespel, 50% verplaatsing; 62% op de stoep of het (achter)pad, 37% op straat
R052-07	Zilverschoon, bussluis	werd in de observaties intensief gebruikt door 19 jeugdigen; 15% jongens en 84% meisjes; 63% 6-9 jaar, 36% 9-12 jaar; 10% rust, 31% beweging, 31% constructiespel, 26% verplaatsing; 10% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 47% op de stoep of het (achter)pad, 42% op straat
R052-09	Zilverschoon	werd in de observaties weinig gebruikt door 1 jongen en 2 meisjes; 3x 9-12 jaar; 3x fantasiespel; 3x op de stoep of het (achter)pad

lok_nr	LOKATIE_NAAM	OPM_GEBRUIK
R052-10	Zilver schoon	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 12 jeugdigen; 66% jongens en 33% meisjes; 25% 3-6 jaar, 8% 6-9 jaar, 66% 9-12 jaar; 50% rust, 50% verplaatsing; 8% begeleiding door oudere; 8% op vast omgevingsmateriaal (bank, rand etc), 58% op de stoep of het (achter)pad, 33% op straat
R052-11	Zilver schoon	werd in de observaties zeer goed gebruikt door 16 jeugdigen; 37% jongens en 62% meisjes; 12% 0-3 jaar, 18% 3-6 jaar, 37% 6-9 jaar, 12% 9-12 jaar, 6% 12-15 jaar, 12% 15-18 jaar; 25% rust, 43% beweging, 12% fantasiespel, 18% verplaatsing; 6% begeleiding door oudere; 75% op de stoep of het (achter)pad, 25% op straat